158. Torstaina 28 päivänä marraskuuta 1996

kello 23

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Toinen käsittely

1) Hallituksen esitys luonnonsuojelulainsäädännön uudistamiseksi 4976

Hallituksen esitys 79/1996 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 8/1996 vp
Lakialoite 2/1995 vp, 29/1996 vp

2) Hallituksen esitys metsälaiksi sekä laeiksi kestävän metsätalouden rahoituksesta ja rikoslain 48 luvun 1 §:n 3 momentin muuttamisesta 4993

Hallituksen esitys 63/1996 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 18/1996 vp

3) Hallituksen esitys laeiksi työttömyysturvalain 25 §:n poikkeuksellisesta soveltamisesta ja työttömyysturvalain 22 ja 24 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 88/1996 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 32/1996 vp

4) Hallituksen esitys laeiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta, kuntoutusrahalain 31 §:n poikkeuksellisesta soveltamisesta ja työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioonottamisesta eräissä päivärahoissa 4995

Hallituksen esitys 172/1996 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 33/1996 vp
Lakialoite 33/1996 vp

5) Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain 5 ja 5 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta 4995

Hallituksen esitys 173/1996 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 34/1996 vp
Toivomusaloite 167/1996 vp

6) Hallituksen esitys laiksi yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 120/1996 vp
Lakivaliokunnan mietintö 17/1996 vp

7) Hallituksen esitys laiksi maakaaren voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 214/1996 vp
Lakivaliokunnan mietintö 18/1996 vp

8) Hallituksen esitys laiksi eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta ..... „

Hallituksen esitys 206/1996 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 19/1996 vp

Ensimmäinen käsittely

9) Hallituksen esitys laiksi maaseutuelinkeinotilastoista 4996

Hallituksen esitys 188/1996 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 20/1996 vp

10) Hallituksen esitys laeiksi yhteismetsälain muuttamisesta ja yhteismetsäosuuksien lunastamisesta annetun lain kumoamisesta 4996

Hallituksen esitys 205/1996 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 21/1996 vp

11) Hallituksen esitys laiksi kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys 195/1996 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 22/1996 vp

12) Hallituksen esitys laiksi omaisuuden lunastuksesta puolustustarkoituksiin 4997

Hallituksen esitys 224/1996 vp
Puolustusvaliokunnan mietintö 2/1996 vp

13) Hallituksen esitys arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain muuttamisesta ja muuksi kansallisen arvopaperikeskuksen toteuttamista koskevaksi lainsäädännöksi „

Hallituksen esitys 192/1996 vp
Talousvaliokunnan mietintö 23/1996 vp

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Pesälä.

Nimenhuudon sijasta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys luonnonsuojelulainsäädännön uudistamiseksi

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 79/1996 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 8/1996 vp
Lakialoite 2/1995 vp, 29/1996 vp

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö n:o 8. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 2) asiasta.

Yleiskeskustelu:

Ed. M. Koski: Herra puhemies! En aio näin yömyöhällä puhua pitkään enkä käydä läpi kaikkia niitä asioita, jotka eilisessä puheenvuorossani toin esille, mutta kuitenkin haluan edelleen korostaa muutamia asioita, jotka ovat meille keskustalaisille merkityksellisiä ja joihinka olemme vastalauseen kautta esittäneet muutoksia.

Mielestäni pitäisi edelleen korostaa, että suotuisa suojelutaso on todella tiukka. 5 §:n 3 momentissa suotuisa suojelutaso määritellään huomattavasti ankarammin kuin EU:n luontodirektiivissä. Siinä suotuisa suojelutaso lähtee eliölajien luontaisen levinneisyysalueen huomioon ottamisesta. 5 §:n 3 momentin lähtökohtana on sen sijaan eliölajien luontaiset elinympäristöt. Se tarkoittaa käytännössä, että kaikkien Suomessa tavattavien eliölajien suotuisa suojelutaso täytyy turvata niiden luontaisissa elinympäristöissä, joita voi olla rajattomasti.

Lakiesityksen 5 §:n sanamuodosta on mahdotonta päätellä, kuinka laajaan suojeluun se johtaa käytännössä. On pelättävissä, että 5 §:n nojalla viranomaiset voivat puuttua mihin tahansa luonnossa harjoitettavaan toimintaan yhtä hyvin suojelualueiden ulkopuolella kuin niiden sisällä. Suomella on varaa EU-direktiivin mukaiseen suojelutasoon, mutta esityksen mukainen suojelutaso käy todennäköisesti liian kalliiksi valtiontaloudelle. 5 § antaa myöskin hyvin laajat mahdollisuudet tehdä kiusaa ja vaikeuttaa lähes mitä toimintaa tahansa.

Sitten vielä haluan puuttua valitusoikeuteen ja muutoksenhakusäännöksiin, lähinnä siihen, että lakiehdotuksen 61 §:n 3 momentti ei riittävästi rajaa valittajia. Jos valitusoikeus myönnetään yleisesti sille, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, valitusoikeutta saattavat käyttää sellaiset tahot, joilla ei ole tosiasiallista valitusoikeutta. Samassa 61 §:n 3 momentissa valitusoikeus myönnetään eräin rajoituksin myös sellaiselle rekisteröidylle paikalliselle tai alueelliselle yhteisölle, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen. Ei ole oikein, että yhdistys perustettaisiin vain yksittäistä asiaa koskevaa valitusmenettelyä varten. Myös nämä määritelmät antavat mahdollisuuden tehdä kiusaa, perustaa yhdistyksiä ja aiheuttaa sitä kautta vali-

tusruljansseja, jotka todella voivat vaikeuttaa toimintaa ja yhteiskunnan hankkeita.

Alueellisen ympäristökeskuksen valitusoikeus 63 §:ssä antaa myöskin valtavat oikeudet ympäristökeskuksille. Alueellisen ympäristökeskuksen valitusoikeutta ei ole rajattu minkään muun lain nojalla tehdyn päätöksen valittamisen suhteen. Alueellisen ympäristökeskuksen valitusoikeus on tarpeeton, koska erityisaluelaissa on yleensä säännelty, kuinka turvataan myös luonnonsuojelu suunnitelmaa vahvistettaessa tai lupaa myönnettäessä. Mielestäni tämä myös ympäristökeskuksen osalta antaa aikamoiset toimintavaltuudet ympäristökeskukselle ja mielestäni menee samaan kastiin kuin nämä aikaisemmat luettelemani ongelmat elikkä antaa ympäristökeskukselle laajat toimintaoikeudet ja myöskin mahdollisuuden tehdä hyvin laajasti kiusaa.

Rakennuslain muuttamisen osalta vastalauseessamme esitetään, että se pitäisi käsitellä rakennuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Sitä olisi oiva tilaisuus sieltä kautta muuttaa, jos tarvetta muuttamiseen on. Aika usein viitataan siihen, että kun keskustalaiset puhuvat rantarakentamisesta ja rantakaavoista, puhutaan siitä, että me puolustamme ainoastaan maanomistajaa. Näin on, että me puolustamme maanomistajaa, hänen rakennusoikeuttaan, mutta me puolustamme myöskin niitä tavallisia suomalaisia ihmisiä, jotka haluavat olla rannalla, jotka haluavat rakentaa mökin rannalle. Myöskin heidän oikeuttaan tämä muutos, mikä lain sisällä on, vaikeuttaa. Se vaikeuttaa suomalaisen mahdollisuutta saada rantatonttia ja saada sinne myöskin rakennettua.

Lopuksi ehdotankin, että 1., 2. ja 10. lakiehdotuksen käsittelyn pohjaksi hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaiset lakiehdotukset.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuuntelee ed. M. Kosken puheenvuoroa luonnonsuojelulaista, niin hämmästelee sitä jatkuvasti toistuvaa virkettä, että virkamiehet ovat sitä varten, että ne kiusaavat, kiusaavat kaikkia, erikoisesti keskustan itsensä nimittämät virkamiehet kiusaavat maanomistajia ja kepulaisia. Tämä on yhtälö, jota minä en ymmärrä ollenkaan.

Ed. M. Koski (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmettelen ed. Pulliaisen kantaa ja käsitystä siitä, että keskustalaiset olisivat valinneet kaikki virkamiehet, emme varmaankaan, ja kaikilla virkamiehillä ei ole keskustalaista jäsenkirjaa. Me ajattelemme tässä asiassa sillä tavalla, että aina on tässä elämässä monenlaisia ihmisiä. Sitä kautta tulee monenlaisia näkemyksiä. Tällä lailla kyllä annetaan laajat vaikeuttamisvaltuudet niin virkamiehille kuin myöskin kansalaisjärjestöille ja yhdistyksille.

Ed. Smeds: Arvoisa puhemies! Olen lain ensimmäisen käsittelyn yhteydessä käyttänyt jo pidemmän puheenvuoron, joten tässä yhteydessä vain joitakin keskeisiä havaintoja omasta ja kristillisen liiton eduskuntaryhmän puolesta.

Lain valmistelu on todella kestänyt vuosia. Kristillisen liiton eduskuntaryhmä pitää hyvänä, että nyt saamme lain vihdoinkin tähän saliin siinä muodossa, että monet ongelmat ovat matkan varrella jo hioutuneet, neuvotteluja on käyty paljon ja lakikokonaisuuden yleiskuvaa voidaan pitää kohtuullisen hyvänä.

Ongelma on kuitenkin siinä, että kun lakiesitys tuli ympäristövaliokunnan käsittelyyn, poliittinen lukitus oli tapahtunut ja monia perusteltujakaan muutosesityksiä ei ollut enää mahdollisuus toteuttaa. Minusta opposition aika lukuisat muutosesitykset kertovat tästä.

Ympäristövaliokunnan II vastalauseessa olen esittänyt kahta pykälämuutosta ja yhtä pontta. Oma käsitykseni on, että toteutuessaan nämä muutokset parantaisivat entisestään tulevaa lakia.

5 §:n osalta haluaisin täsmentää lain tavoitetilaa koskemaan suojelutarpeessa olevia eliölajeja ja luontotyyppejä. Valiokunnan asiantuntijakuulemisen yhteydessä varsin monet tahot pitivät 5 §:n hallituksen esityksen mukaista muotoilua aika epämääräisenä. On paljon pelkoja ilmassa siitä, että tässä ikään kuin annettaisiin avoin valtakirja eliölajien ja luontotyyppien suojelussa hyvinkin rajoittamattomiin suojelutoimenpiteisiin.

51 §:n osalta haluaisin parantaa omistajan oikeutta vaatia lunastusta. Kun hallituksen esityksessä lunastusrajana on neljä vuotta, esitykseni on kaksi vuotta, joka oli lain valmisteluvaiheessakin pitkään pohdinnassa ja mukana. Vanhojen suojeluohjelmien osalta maanomistajien kokemukset ovat aika karvaat monelta osin. Suojelusta koituvia korvauksia on jouduttu odottamaan vuosia. Minusta olisi nyt hyvää harkintaa, jos neljän vuoden raja muutettaisiin kahdeksi vuodeksi. Se olisi maanomistajien suuntaan hyvä kädenojennus, joka loisi luonnonsuojelutoimenpiteitä kohtaan laajasti myönteistä henkeä.

Olen esittänyt vastalauseessani myös yhtä pontta, joka koskee 5 §:n suotuisan suojelutason tulkintaa. Olen ponsiesityksen muotoillut niin, että se varsin pitkälle noudattelee maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnossa olevaa toivetta ja tahtotilan ilmaisua siitä, että 5 §:n myöhempikään tulkinta ei saisi johtaa maa- ja metsätalouden normaalin harjoittamisen vaikeuttamiseen. Maa- ja metsätalousvaliokunnassa ymmärtääkseni hallituspuolueidenkin edustajat olivat tämän kaltaisen muotoilun takana. Ympäristövaliokunnassa kävimme tästä muotoilusta tiukan äänestyksen 9—8. Se ei tullut mietintöömme mukaan. Toivoisin, että kolmannessa käsittelyssä voisimme tuon ponnen tapaisen muotoilun hyväksyä.

Arvoisa puhemies! Yksityiskohtaisessa käsittelyssä tulen esittämään vastalauseeni mukaisia muutosesityksiä.

Ed. Isohookana-Asunmaa: Arvoisa puhemies! Tässä salissa käytiin ensimmäisessä käsittelyssä varsin laaja keskustelu luonnonsuojelulain sisällöstä ja valiokunnan siihen tekemistä vähäisistä, lähinnä teknisistä muutoksista. Niihin en enää katso olevan tarpeellista puuttua.

Haluan kuitenkin yhteenvetona todeta, että hallituksen esitys on yleispiirteiltään kohtuullinen. Kukaan ei liene eri mieltä siitä, että elinvoimainen ja monimuotoinen luonto on ihmiskunnalle ja myös Suomelle välttämätön. Aktiivisena luontoihmisenä pidän luonnonsuojelulain uudistamista siten erittäin tärkeänä.

Mutta lakiesitysnipussa on monia yksityiskohtia, jotka toteutuessaan saattavat olla jopa kohtalokkaita, näin muun muassa rantojensuojelumääräykset. Hallituksen esityshän tarkoittaa, että virkamies- ja tuomioistuinpäätöksin tullaan tekemään perinteinen rannoille rakentaminen käytännössä mahdottomaksi. Rantarakentamispäätösten tulisi kuitenkin tapahtua demokraattisesti kunnissa.

Myös luonnonsuojeluohjelmien muodostamisen tulisi olla kaikkia osapuolia tyydyttävä. Eri intressitahot on voitava sovittaa yhteen avoimin ja oikeudenmukaisin perustein. Oikeudenmukainen käytäntö edellyttää muun muassa nopeaa käsittelyaikataulua ja selkeää kuulemismenettelyä.

Arvoisa puhemies! Ed. M. Koski äsken teki muun muassa edellä mainituista syistä esityksen, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin keskustan vastalause. Kannatan ehdotusta.

Ed. Komi: Arvoisa herra puhemies! Luonnonsuojelulain 29 §:ssä on mainittu suojeltavat luontotyypit ja näihin sisältyvät myös jaloista lehtipuista koostuvat metsiköt. Mielestäni jalopuumetsien kasvatus on nopeasti lisääntymässä ja niiden merkitys talousmetsinä nousee tulevaisuudessa merkittäväksi. Siksi niiden paikka ei ole luonnonsuojelulaissa vaan metsälaissa.

Tulenkin yksityiskohtaisessa käsittelyssä esittämään, että 29 §:n 1)—3) kohta poistetaan luonnonsuojelulaista ja ne siirretään metsälain 10 §:ään.

Samoin tulen metsälain käsittelyn yhteydessä yksityiskohtaisessa käsittelyssä esittämään muutosta lain 15 §:ään. Tämä muutosehdotus täsmentää metsän uudistamisen varmistamiseksi vaadittavaa vakuusjärjestelmää.

Ed. Rask: Arvoisa herra puhemies! Luonnonsuojelulaki vuodelta 1923 on vanhentunut. Eräs uusimisen keskeinen päämäärä on panna täytäntöön Euroopan yhteisöjen kaksi luonnonsuojeludirektiiviä, muun muassa luonnonvaraisten lintujen suojelusta annettu neuvoston direktiivi.

Suomi on luonnonsuojelun kärkimaita Euroopassa, joten ennen direktiiviaikojakin on luontoa osattu suojella. Jos vertaa eurooppalaista luonnonsuojelua, voidaan todeta, että Suomen pinta-alasta on suojeltu 8 prosenttia, kun Saksassa, Englannissa ja Ranskassa on suojeltu maiden pinta-alasta noin 1 prosentti. Meillä jokaisella suomalaisella on suojeltua maata 5 500 neliömetriä, kun saksalaisilla on kolmisenkymmentä.

Suomessakin on suojelussa myös omat erityisalueensa. 96 prosenttia Suomen täysin suojelluista alueista on Pohjois-Suomessa. Lapista löytyy suojeltuja lehtoja, aarnialueita, lintuvesiä, ojitusrauhoitusalueita, harjuja, luonnonpuistoja, luonnonhoitometsiä, soidensuojelualueita, kansallispuistoja, erämaita ja nyt viimeksi vielä vanhojen metsien suojelualueita. Natura 2000 -verkostoa odotellaan hieman pelonsekaisin tuntein.

Herra puhemies! Olen sitä mieltä, että me tarvitsemme luonnonsuojelua ja sen järkeväksi toteuttamiseksi tarvitsemme toki luonnonsuojelulain. Tärkeätä on kuitenkin, että luonnonsuojelulla ei estetä minkään alueen ihmisten elämää eikä vaikeuteta elinkeinojen harjoittamista.

Tätä luonnonsuojelulakia on odotettu, osin pelollakin. Näyttää siltä, että laki on huomattavasti parantunut pitkin sen valmistelumatkaa. Monet uhat ovat väistyneet ja merkittäviä paran-

nuksia on tullut, muun muassa kaivostoiminnan suhteen.

Luonnonsuojelulain 15 §:ssä sanotaan, että geologinen tutkimus ja malminetsintä alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen luvalla on sallittua luonnonsuojelualueilla. Kuitenkin 17 §:n perusteluissa sanotaan, että kaivostoiminta ja luonnonsuojelu ovat lähes aina toisensa poissulkevia maankäyttömuotoja, eikä kaivostoiminta luonnonsuojelualueilla siten ole mahdollista.

Jos laki sallii malminetsinnän, mutta ei kaivostoimintaa, lienee ilmeistä, että luonnonsuojelualueet jäävät malminetsinnällisesti tutkimatta. Erityisesti Pohjois- ja Itä-Suomessa on suuria tutkimattomia alueita, joiden arvellaan olevan geologialtaan suotuisia malmiesiintymille.

Ympäristövaliokunta on selvittänyt kokouksissaan tämän lain näiden pykälien ristiriitaa, ja mietinnössä todetaan, ettei uusi luonnonsuojelulaki aseta uusia esteitä malminetsinnälle tai kaivostoiminnalle. Toivottavasti todellakin näin on.

Elämä toki jatkuu luonnonsuojelulain säätämisen jälkeenkin, ja näiden rauhoitussäännösten poikkeusten mukaan kansallispuistoissa ja luonnonpuistoissa rajoituksin saa edelleen poimia marjoja ja hyötysieniä, onkia ja pilkkiä, harjoittaa poronhoitoa poronhoitolain mukaisesti jne. Se on hyvin tärkeätä, että elämä saa jatkua häiriöttä myös paikallisilla ihmisillä eikä vain hitupihtisammalilla.

Ed. M. Koski puheenvuorossaan puuttui valitusoikeuteen luonnonsuojeluasioissa. Se on hyvin merkittävä kysymys, koska on aika ilmeistä, että valittamalla jotkut tahot aivan tahallaan viivyttävät suunniteltuja toimenpiteitä. Lakivaliokunta lausunnossaan kiinnittikin tähän huomiota ja totesi, että valitusoikeutta käyttävien yhteisöjen tulee olla rekisteröityjä. Mutta silti tuo 69 §:n sanamuoto, jossa sanotaan, että "valitusoikeus on niillä, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea", on kyllä harvinaisen epämääräisesti ja löysästi sanottu. Tämä "saattaa koskea" ilmeisesti sitten aiheuttaa sen, että jos tämmöinen epäilys on, niin varalta laitetaan valitus sisään. Tässä tulee mieleen pikkuveljeni, joka oli ollut naapurissa, ja siellä oli ollut pappi kylässä ja hän tuli märyn kanssa kotiin, että se tais' minua kattoa. Tuli mieleen, kun luin, että aika löysästi on lakia kirjoitettu, että "saattaa koskea".

Ilmeisesti tuossa keskustan vastalauseessa oli hieman jämäkämpi ilmaisu tämän asian suhteen, mutta arvelen, että heidänkin muotoilussaan on joko suomen kielen virhe tai sitten en ymmärrä sitä, koska siellä sanottiin, että: "Valitusoikeus on sillä, joiden oikeutta tai etua asia todennäköisesti koskee." Eikö sen pitäisi olla, että: "niillä, joiden" tai "sillä, jonka"? Minusta ne ovat kaksi eri asiaa. Ei ole minun asiani sitä pohtia, koska se on keskustan vastalauseessa.

Valiokunta oli hyvin jämerä ja EU-Suomessa hyvin suomalainen, kun se päätti, että uutta, erikoislaatuista ja suomen kielelle vieraan tuntuista käsitettä ei oteta käyttöön, ehdotettua "luonnonsäästiötä". Se jäi syntymättä ja se oli oikein hyvä. Puhumme edelleen luonnonpuistosta.

Herra puhemies! Haluaisin vielä yhden asian hyvillä mielin todeta metsälaista. Maa- ja metsätalousvaliokunta yhdessä useasta ponnestaan toteaa, että valiokunta edellyttää, että toteutettaessa kestävän metsätalouden rahoituksesta annettavan lain 9 §:n mukaista vyöhykejakoa Kemin, Keminmaan, Simon, Tervolan ja Tornion kunnat sijoitetaan samaan vyöhykkeeseen kuin muut Lapin läänin kunnat. Tämä on aivan oikein. Olemme kuulleet tuon alueen metsämiehiä ja todenneet, että tämä jako näin kuin maa- ja metsätalousvaliokunta esittää on aivan oikea. Tuolloin otetaan metsänhoidon ja metsänparannuksen kustannukset näillä alueilla huomioon.

Ed. P u l l i a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Rask puheenvuoronsa alkuosassa kiinnitti huomiota siihen, minkä verran Suomen pinta-alasta on suojeltu verrattuna esimerkiksi Keski-Eurooppaan. Mitä tulee Keski-Euroopassa suojeltuun alaan, niin sehän johtuu siitä, onko siellä ylipäätään mitään suojeltavaa. Esimerkiksi Brittein saarilla, joilta hävitettiin kaikki metsät lammaslaitumiksi jo 400 vuotta sitten, ei paljon voi metsiä suojella. Siellä on amerikkalaisia contorta-mäntyjä istutettuina ja siinä kaikki, ja siitä ei oikein puistoa synny tekemälläkään. Vertailukohdaksi voisi ottaa Japanin, jossa 10 prosenttia pinta-alasta on suojeltu ja asukkaita on todella paljon.

Edelleen oli hyvin mielenkiintoista todeta, että ed. Rask totesi, että elämä jatkuu luonnonsuojelulain säätämisen jälkeen. Ed. Rask, olette ymmärtänyt aivan oikein. Kysymyksessä on todella elämän jatkaminen, sen vaihtoehtona, että se häviää pois.

Ed. R i m m i : Herra puhemies! Meillä on todella käsiteltävänä tänään tässä ja nyt kaksi varsin merkittävää lakia, laki metsätaloudesta ja luonnonsuojelusta. Tähän aikaan illasta en todellakaan aio pitkään aikaa käyttää. Ihan muu-

tamaan asiaan haluan puuttua, pääsääntöisesti metsälain osalta.

Merkille pantavaa oli se, kun me maa- ja metsätalousvaliokunnassa käsittelimme metsälakia, että suuri huoli oli niin valiokunnan jäsenillä kuin monilla asiantuntijoillakin siitä, kuinka kyetään turvaamaan kaikinpuolinen metsien hoito ja niiden uudistamisen tarve, kasvun turvaaminen niin yksittäisen metsänomistajan näkökulmasta kuin siitäkin, että puujaloilla seisova Suomi pysyisi elinvoimaisena ja eri tavoin puuta raaka-aineena käyttävälle teollisuudelle myös raaka-aineen saanti kaikissa tilanteissa voitaisiin turvata. Tämän tavoitteen täyttämiseen on monia seikkoja, joista valiokunnassa käytiin laajaa keskustelua ja eri asiantuntijalausuntojen vakavien näkemyksien pohjalta todella asioita perusteellisesti pohdittiin.

Erittäin voimakkaasti nousi mielestäni esiin huoli metsien uudistamisesta, siis kylvöstä, istutuksista, harvennuksista, metsien hoidosta ihan kokonaisuutena. Vakava tosiasiahan todella on se, että tällä hetkellä nämä asiat eivät ole lainkaan kohdallaan ja kunnossa. Tähän tilanteeseen on todella kiinnitetty varsin paljon huomiota Metsäkeskus Tapion lausunnoissa, mutta myös esimerkiksi metsäalan eri ammattilaisten ja ammattijärjestöjen toimesta.

Yhtenä syynä vallitsevaan tilanteeseen on asiantuntijalausunnoissa tullut se seikka esiin, että voimassa olevassa metsälaissa ei ole enää vakuusmääräyksiä siitä, miten hakkuun jälkeen metsiä on hoidettava niin, että metsän uudistaminen on ajan tasalla. Juuri tältä osin käytiinkin keskustelua siitä, pitäisikö hallituksen esitystä määrätietoisemmin suuntautua siihen, että tällaiset velvoitteet lakiin saataisiin.

Lakiesityksen 15 §:ssä saatiin nyt kuitenkin jonkin verran korjausta: neuvotteluvelvoite, uuden puuston aikaansaaminen jne. Itse olisin toivonut siihen henkilökohtaisesti vieläkin tiukempia määräyksiä, mutta yhteisymmärrykseen sen paremmasta esityksestä, mitä 15 §:ssä nyt on, ei todellakaan päästy. En nyt ala tässä sitä 15 §:ää sen paremmin analysoimaan. Se on itse kunkin luettavissa. Tämän pykälän osalta käytännön toimijana metsäkeskuksille tulee varsin huomattava rooli.

Valiokunnassa kannettiinkin myös huolta siitä, kuinka valtion osoittamat varat metsälain säädösten toteuttamiseen tulevat riittämään. Olen iloinen siitä, että valiokunta edellyttääkin, että "valtion talousarvion laatimisen yhteydessä huolehditaan riittävien määrärahojen osoittamisesta metsälainsäädännön mukaisiin tarkoituksiin." Rohkenen toivoa, että tämä valiokunnan lausunto mietinnössä myös hallituksen toimesta otetaan ihan totena hattuun sitten, kun päätöksiä tehdään.

Tämän uuden metsälain tehtävät asettavat myös merkittäviä paineita metsäkeskuksille, joilla nykyiselläänkin on vaikeuksia selviytyä tehtävistään. Tiedetään, että monissa metsäkeskuksissa esimerkiksi lomautukset ovat tälläkin hetkellä päällä ja töitä kyllä olisi. Valiokunta kirjasikin mietintöönsä sen, että se edellyttää, "että metsäkeskusten metsälainsäädännön uudistamisen johdosta lisääntyvät ja muut tehtävät otetaan huomioon niiden henkilövoimavaroihin vaikuttavia päätöksiä tehtäessä."

Seikka, johon haluan tässä yhteydessä kiinnittää huomiota, joka jäi valitettavasti mielestäni liian heikolle huomiolle, on metsälakien rahoituslain kohdalla erityisesti 7 ja 8 §:n kohdalla ne asiat, joissa ovat esillä lähinnä metsäteiden rakentaminen, metsien ojitukset jne.

Metsäalan ammattihenkilöt kiinnittivät asiaan valiokunnan asiantuntijakuulemisessa varsin merkittävästi huomiota ja korostivat sitä, että jos nyt tehdään kunnostushankkeita yksittäisinä hankkeina, ne saattavat tulla metsänomistajille varsin kalliiksi. Nyt on jo näyttöä siitä, että kun näitä on tehty ilman metsäkeskusten valvontaa, on tehty erittäin heikkoja ratkaisuja, joissa esimerkiksi ympäristövaikutukset ja vaikutukset luontoon ovat vakavia, ja sillä tavalla tällainen ei saisi enää toistua.

Olisin henkilökohtaisesti toivonut, että valiokunnassa olisi voitu päätyä lähinnä metsäkeskusten edustajien esittämiin näkemyksiin. Näin nyt emme kuitenkaan onnistuneet tekemään. Ei voi muuta kuin toivoa, että metsänomistajat ymmärtäisivät yhteishankkeiden ja metsäkeskusten ammattihenkilöstön ammattitaidon merkityksen ja käyttäisivät näitä palveluja heidän toivomallaan tavalla huolimatta siitä, että lainsäädännössä ja mietinnössä ei tällaista ohjaavaa määritettä tältä osin ole.

Asiantuntijakuulemisessa tuli myös esiin se seikka, että jos rahoituslain osalta olisi päästy siihen suuntaan etenemään, mitä toin edellä esiin, sillä olisi ollut myös merkitystä metsäojituksille ja metsäteille. Näihin liittyvissä töissä nyt idullaan oleva harmaa talous ei pääsisi etenemään vaan sitä olisi voitu edellä mainitsemillani asioilla eliminoida.

Kokonaisuutena on kuitenkin todettava sellainen seikka, että metsälaki on mittava uudistus

ja pääsääntöisesti varmasti sellainen, jota voi hyvin mielin kannattaa. Se tähtää pitkälle tulevaisuuteen. Siinä otetaan kantaa paitsi metsätalouden kaikinpuoliseen hyvinvointiin myös hyvällä ja myönteisellä tavalla ymmärtääkseni luonnon ja ympäristön suojelunäkökohtiin.

Kun laki on tullut samanaikaisesti käsiteltäväksi kuin ympäristövaliokunnasta luonnonsuojelulaki, voi todeta sellaisen seikan, että yhdessä nämä kaksi lakia vastaavat erinomaisesti tähän asti monia ihmisiä askarruttaneisiin kysymyksiin ja selkiinnyttävät mielestäni hyvällä tavalla luonnonsuojelun ja metsätalouden välistä rajanvetoa sekä varmasti omalta osaltaan poistavat niitä kiistoja, joita metsätalouden harjoittamisen ja puun tuotannon ja luonnonsuojelun välillä on tähän asti ollut.

Ed. H. Koskinen: Arvoisa herra puhemies! Totean ympäristövaliokunnan muutosehdotuksesta lain n:o 11 osalta eli kiinteistönmuodostuslain 35 §:n muuttamisesta, että lisäys on tarpeellinen, vaikkakaan ei vielä tyydyttävä. Ehdotus olisi ollut jo parempi, jos rantavyöhykettä koskevan asian myös lohkomisen yhteydessä ratkaisisi kunnan rakennuslupaviranomainen eikä alueellinen ympäristökeskus tai ympäristöministeriö.

Ed. Takkula: Arvoisa puhemies! Tässä vaiheessa iltaa ei varmasti ole aiheellista määrällisesti kovin paljon lisätä keskustelua. Lisäysten, joita pitäisi tulla, pitäisi olla laadullisia. Epäilenpä kuitenkin, että sekin on melko kova vaatimus, kun ajatellaan, että vaikka minkälaisia laadullisia parannuksia lakiesitykseen vielä esitettäisiin, kuitenkin hallituspuolueiden korvat taitavat jo olla kuurot niitä kuulemaan. Ylipäätään käytäntö on sellainen, että mennään kirjan mukaan.

Kuitenkin muutamia ajatuksia ajattelin lausua, vaikka melko paljon jo viisautta tämän lakiesityksen kohdalta olemme kuulleet. Erityisesti valiokunnan varapuheenjohtajan ed. Markku Kosken esityksessä oli muutamia hyviä, aiheellisia kohtia nostettuina esille, jotka kaipaisivat syvempääkin perehtymistä ja miettimistä.

Toivon mukaan, vaikka näitä lakeja tulee ja menee, luonnonsuojelulakiesitys pitkään odotettuna on monessa suhteessa hyvin tarpeellinen, vaikka tähän vielä korjaamisen varaa jää. Niin kuin ylipäätään inhimillisessä elämässä ja toiminnassa on, täydellisyyteen ei päästä vaan tulevillekin hallituksille jää vielä purtavaa ja mietittävää, millä tavalla näitä asioita saataisiin ehkä ei ainoastaan luonnon vaan myös ihmisten kannalta ja luonnon ja ihmisen sopusoinnun kannalta paremmalle tolalle.

Yksi sellainen iso kysymys, joka tässä puhutti ja johon vielä lyhyesti menen, on 5 § suotuisasta suojelutasosta. Tässä kai lakiesityksen sanamuodon voisiko sanoa epämääräisyys on se, mikä keskustelua aiheuttaa. Kuinka laajaan suojeluun se käytännössä johtaa, on varmasti se asia, mistä meillä ei ole tietoa, aika sitten sen lopulta näyttää.

Niin kuin luonnollista on, opposition tehtävä on opponoida ja miettiä ja ehkä myös tuoda esille ei mitään kauhukuvia mutta pelkoja, joita tähän liittyy. Pelko, joka tähän liittyy, on se, että ed. Pulliaisenkin äsken mainitsemat virkamiehet, olivatpa puoluekannaltaan mitä tahansa tai yleensä sitoutumattomia — minäkin pikkuisen pelkään — viranomaiset voivat puuttua pahimmassa mahdollisessa tapauksessa mihin tahansa luonnossa harjoitettavaan toimintaan yhtä hyvin suojelualueiden ulkopuolella kuin niiden sisällä. Täytyy sanoa ihan totuuden nimissä, että kun erilaisia asiantuntijoita kuultiin, sielläkin käsityskenttä asioista oli kohtuullisen kirjava. Tässäkin suhteessa on varmasti odotettavissa, että asiat, jotka voidaan ymmärtää väärin, tulevat ymmärretyiksi väärin ja tämäkin pykälä aiheuttaa varmasti myös sellaista toimintaa, joka ei olisi tässä suhteessa toivottavaa, että puututaan toimintaan suojelualueen ulkopuolellakin.

Itse asiassa osittain Natura 2000, joka vielä on hyvin paljolti hämärän peitossa, ne säädökset, joita siitä on tiedossa, myös antavat mahdollisuuden siihen, että lähellä Natura-alueita tapahtuvaa toimintaa myös voidaan ikään kuin luonnonsuojelun merkeissä ohjata ja rajata, jos katsotaan, että ne ovat alueen käytön kannalta haitallisia. Ilman muuta luonnonsuojelu on oikea ja hyvä asia, mutta niin siinä kuin muussakin on myös terveelle järjelle käyttämisen varaa annettu ja sitä on varmaan hyvä käyttää.

Valitusoikeus eli 61 § on voisiko sanoa isompi kysymys, ja näin Lapin miehenä sanoisin, että meillä on siitä jonkinlaisia kokemuksia, jos valitusoikeus menee näinkin laajaksi kuin tässä annetaan valtuudet. Viime vuosien aikana kaikella kunnioituksella sanottakoon, että erilaisia tupsuniskoja siellä on pyörinyt kuka minkäkinlaisten motiivien ajamina. (Ed. Aittoniemi: Kettingit!) — Milloin kettingit, milloin mitkäkin mukana. — Jollakin tavalla vähän huolestuneena mietin sitä, jos hekin ovat sitten ikään kuin asianomaisia ja ovat valmiita tai oikeutettuja tule-

maan valituksiin mukaan ja sitä kautta vaikeuttamaan siellä elämää ja toimintaa ja pitkittämään prosesseja. Tästä on ikäviä merkkejä olemassa.

Ihmiset, jotka ovat käsityksensä mukaan suurella viisaudella varustautuneita mutta eivät tunne esimerkiksi meidän pohjoisen olosuhteita ja asioita — luulevat tuntevansa, mikä ei tietenkään mitään uutta ole, mutta eivät todellisuudessa tunne — monella tavalla ovat siellä vaikeuttaneet ihmisten elämää ja aiheuttaneet tätä kautta inhimillistä kärsimystäkin pienessä ja välillä vähän suuremmassakin mittakaavassa. Sillä tavalla toivoisi, niin kuin lakivaliokunnassa eriävässä mielipiteessä ed. Aittoniemi ystävineen on lausunut minusta hyvin perustellusti, että valitusoikeus tulisi olla niillä, joitten oikeutta tai etua asia todennäköisesti koskee. Se on hyvä rajaus, ja minusta se on erittäin kannatettava esitys ja sillä tavalla toimii, ettei tosiaankaan tupsuniskojen toiminta, jos käytän tällaista kansanomaista ilmaisua, niin kuin Koilliskairassa näitä ihmisiä on leikkisästi kutsuttu yleisnimellä, karkaisi käsistä.

Tässä on vielä muutamia sellaisia pykäliä niin kuin 63 §, valitus muun lain nojalla tehdystä päätöksestä, että ympäristökeskuksella sellainen oikeus olisi. Minäkin katson, että alueellisen ympäristökeskuksen valitusoikeus on tarpeeton ja tämän pykälän olisi kokonaan joutanut poistamaan.

Muutenkin ihmettelen, arvoisa puhemies, sitä että ympäristökeskus on nyt sellainen, johon ajatellaan kaiken viisauden asettuvan maakunnissa. Esimerkiksi 33 §:ssä, maisema-alueen perustaminen, tai itse asiassa 34 §:ssä, joka on maisema-aluetta koskevat määräykset, on, että alueellinen ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen maisema-aluetta koskevasta määräyksestä jne. Nyt, kun ollaan EU-Suomessa ja puhutaan läheisyysperiaatteesta, en edes yritä sanoa sitä englanniksi, mutta kun siitä keskustellaan ja puhutaan, läheisyysperiaatteesta, kuinka päätöksenteon pitäisi olla mahdollisimman lähellä ihmisiä, niin ihmettelen, minne kunta on unohtunut.

Tällaiset pienet näpertelyt maisema-aluetta koskevista määräyksistä tai mainos- ja kieltotauluista pitäisi kunnan ympäristölautakunnan ja ympäristöasioista vastaavien pystyä tekemään kunnassa. (Ed. Tiusanen: Eivät ne pysty!) — Kyllä ne pystyvät, ed. Tiusanen. Meillä ainakin Lapissa on niin valveutuneita kuntien virkamiehiä, että he pystyvät tällaiset pienet näpertelyt tekemään. Niitä on aivan turha lähettää maalikyliin, joihinkin ympäristökeskuksiin, joissa ne sitten lojuvat oman aikansa. Yleensä sieltä sitten tarjotaan eioota tai jotakin muuta, siis sillä tavalla, että syntyy turhaa asioitten vaikeuttamista ja byrokratian lisäämistä. Pitäisi pieni näpertely antaa kunnille ja tällä tavalla näyttää, että läheisyysperiaate toimii ja kunnallista demokratiaa kannatetaan.

Oikeastaan, arvoisa puhemies, voisin vielä ihan lyhyesti todeta, että tässä on vielä yksi tai useampikin asia, mutta niin kuin kerroin, on jo ansiokkaita puheenvuoroja käytetty ja ehkä vielä käytetäänkin. Yksi sellainen asia, joka myös vaatisi ehkä enemmän huomiota, on liitännäislait eli laki rakennuslain muuttamisesta. Lakiesityksen rantarakentamista koskeva osuus on jäänyt keskeneräiseksi. Niin kuin ed. M. Koski sanoi, olisi varmasti hyvä rakennuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä miettiä tätäkin kysymystä. Näin minäkin katson. Tosiaan nämä säännökset, joita lakiesityksessä on, ovat omiaan heikentämään maanomistajien hajarakennusoikeutta ja muutenkin näkisin, että tämä rantarakentamisen sääntely ei kuulu luonnonsuojelulain yhteydessä käsiteltäviin asioihin, koska siinä ei ole kysymys varsinaisesti luonnonsuojelusta, vaan näiden alueiden käytön järjestämisestä.

Tämän vuoksi tämä on tämmöinen pieni kauneusvirhe tässä. Toivon, että tässä asiassa viisaus voittaa ja rakennuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä tähän palaamme ja säilytämme emme ainoastaan maanomistajien oikeuksia, vaan myös niitten, ketkä haluavat niemeen, notkoon, saarelmaan sen kesämökkinsä rakentaa. Niin kuin me tiedämme, meillä on vielä hyvin hyvin paljon sellaista rakentamatonta rantaviivaa, mihin voidaan aivan kestävällä tavalla myös tehdä tätä rantarakentamista ja näin ollen siltäkin osin suosia sellaista luonnon ja ihmisen yhteiselämää ja harmonista toimintaa ja tätä kautta harrastaa tämän maan ja sen eri maakuntien parasta.

Arvoisa puhemies! Metsästyksen osuus jäi käsittelemättä. Mutta niin kuin varmaan tiedätte, paikallisten asukkaiden vapaa metsästysoikeus on kyllä sallittava myös kansallispuistoissa. Siitä on pidettävä huolta. Se on meille siellä leivän jatke, särpimen jatke. Olen monessa yhteydessä sanonut, että koulutuksellisesta tasa-arvosta ollaan luopumassa ja kulttuurisesta tasa-arvosta on jo monilta osin luovuttu. Täällä etelän herroilla on oopperat ja teatterit, missä kulttuuria harrastetaan, mutta Lapin miehen ooppera on, kun keväthangilla jänis juoksee ja ajokoira vinkuu

sen perässä, se on se ooppera, mitä siellä kaivataan. Eli tämä metsästyskulttuuri ylipäätään on merkityksellistä myös niiden ihmisten harrastustoiminnan ja kulttuurin kannalta ja näistä nautintaoikeuksista on huolehdittava ja pidettävä kiinni myös luonnonsuojelulakiesitysten vaihtuessa.

Arvoisa puhemies! Tässä lyhyesti.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä en kyllä oikein jaksa uskoa, että ed. Takkula nyt halusi tehdä ilmiannon Lapin miesten kulttuuriin kuuluvasta laittomasta metsästyksestä keväällä. Se jahtiaika on loppunut jo ajat sitten. Toivottavasti muutatte mielipiteenne hetken kuluttua.

Samoin kuin minä ihmettelen kauheasti, arvoisa puhemies, sitä, että nyt jo toinen keskustan kansanedustaja päivitteli omia jälkiään. Se oli joku Kourilehto Suomen keskustasta, joka loi tämän nykyisen ympäristökeskusjärjestelmän ja nyt sitä yksi toisensa jälkeen keskustan kansanedustaja käy moittimassa, että semmoinen luomus on tullut tehtyä.

Edelleen totean, että ed. Takkula suorastaan päivitteli, että virkamiehet puuttuvat kansalaisten toimeliaisuuteen luonnonsuojelualueitten sisällä. Minä olen sitä mieltä, että kyllä pitää puuttua, jos siellä huomautettavaa on. Sitä vartenhan sinne niitä käyttörajoituksia on juuri luotu. Eli minä toivon, että ed. Takkula lukisi tämän luonnonsuojelulain läpi edes kertaalleen ja sitten rupeaisi vasta arvostelemaan.

Ed. Isohookana-Asunmaa (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kahta asiaa haluaisin kommentoida koskien edustajien Rask, Takkula ja Pulliainen puheenvuoroja.

Ensinnäkin mitä tulee tähän virkamieskysymykseen, niin ed. Rask mielestäni ihan oikein totesi sen, että laissa on epämääräisyyksiä. Hän otti esille 69 §:n kohdan "saattaa koskea". Lakiesityksessä on monia muitakin epämääräisiä käsitteitä, mikä merkitsee, ed. Pulliainen, sitä, että harkintavalta siirtyy nyt tämän käytännön myötä viranomaisille ja se harkintavalta on sellaista, joka on itse asiassa poliittista harkintavaltaa, joka kuuluisi eduskunnalle. Täällä olisi pitänyt täsmentää kyseisiä käsitteitä. Siitä johtuu pääosin kritiikki, jota keskustan taholta on esitetty virkamiestahoille ja virkamiessuuntaan. Näin ymmärrän ja haluan tavallaan puolustautua, että ei tässä haluta tieten tahtoen ympäristökeskusten asemaa tukaloittaa ja panna kyseenalaiseksi.

Toinen huomautus koskee myös tätä 61 §:ää. Ed. Rask on lukenut tarkkaan keskustan vastalauseen. Mielestäni hänen huomautuksensa on ihan aiheellinen, mikä näkyy myös, jos lukee kyseisen pykälän perusteita. Onneksi se on vielä korjattavissa. Siksi en olisi kannattamassa ed. Takkulan uutta määritelmää tai tätä perustelua, minkä hän esitti. Toivon, että ed. Rask aikanaan tulee tukemaan tätä keskustan ehdotusta, koska tämä on todella tarkennus, merkittävä tarkennus hallituksen esityksen kyseiseen kohtaan.

Ed. Takkula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Pulliaiselle sanoisin, että meillähän Lapissa kevät alkaa jo tuossa joulun jälkeen, kun päivä alkaa pidentyä ja helmikuun hangilla se on parasta huvia se jäniksen metsästys. Jos en aivan väärin muista, niin helmikuun huviin se kuuluu ja ensimmäinen päivä maaliskuuta on jo pyssyt naftaliinissa siltä osin ihan täysin.

Mutta halusin tällä ehkä hiukan kansanomaisella ja Savukosken mieheltä suoraan lainatulla kulttuurisella kuvauksella kertoa sitä, että se on merkityksellinen ja tärkeä meille tämä metsästysoikeuden säilyttäminen. (Ed. Pulliainen: Laiton metsästys!) — Ei laiton metsästys. Minä en missään tapauksessa ole puhunut maaliskuun jälkeisestä ajasta, vaan helmikuun herkuista.

Nyt vielä ed. Pulliaiselle haluaisin sanoa, että kyllä minä ympäristövaliokunnan jäsenenä tätä mietintöä moneen kertaan olen tavannut läpi, mutta voihan se olla ja onkin, että täällä on joitakin kohtia, jotka jostakin syystä eivät avaudu, taikka syynä on se, mitä itse puheenvuorossani sanoin, että se, mikä voidaan ymmärtää väärin, ehkä tuleekin ymmärrettyä väärin. Mutta kaiken kaikkiaan, niin kuin sanoin, tässä vastalauseessa, minkä olemme tehneet, olemme kyllä erityisellä pieteetillä suhtautuneet asioihin ja perehtyneet tähän hallituksen esitykseen. Sen pohjalta on hyvä toimia myös tässä asiassa. Toivotan myös ed. Pulliaisen luonnonystävänä tervetulleeksi tähän meidän vastalauseemme mukaiseen äänestykseen.

Ed. Nikula: Arvoisa puhemies! On erinomaisen hyvä asia, että eduskunta samanaikaisesti voi tehdä ratkaisunsa ja päätöksensä sekä metsien käsittelyä ja hoitoa koskevasta lainsäädännöstä että luonnonsuojelulaista. Ne muodostavat yhdessä kokonaisuuden, jolla voidaan sanoa, että Suomen sekä ympäristönsuojelu, luon-

nonsuojelu että myös metsätalous astuvat aivan uuteen aikaan.

Täällä on puhuttu tästä valmistelun kestosta. Nämä molemmat uudistuksethan käynnisti viimeiselle vaiheelle Esko Ahon hallitus, ja itse asiassa valmistelu on edennyt hyvin ripeästi, muutamassa vuodessa näin merkittävät lainsäädäntöuudistukset on saatu valmisteltua. Kaikkein eniten ehkä aikaa sitten kuitenkin on käytetty erilaisten vastakkaistenkin näkemysten yhteensovittamiseen poliittisella tasolla, mutta itse valmistelutyö on ollut mielestäni kiitettävänkin nopeaa ja perusteellista.

Metsälaissa kannattaa kiinnittää huomiota, että näiden perinteisten kahden hakkuutavan, kasvatushakkuun tai uudistushakkuun eli siis aukkohakkuun rinnalle tulee kolmas tapa käsitellä metsiä, tapa, joka ottaa huomioon metsäluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen. Pidän tätä hyvin tärkeänä askeleena. On syytä muistaa, että ehkä kaikkein ikävimmät ja vaikeimmat metsien käsittelyä koskevat riidat ovat lähteneet siitä, että omistaja ei ole voinut käsitellä metsää sillä tavalla kevyellä kädellä kun hän itse olisi halunnut. Muistamme Takalan tapauksen, joka tänä päivänä ei oikeastaan ole ymmärrettävä, ja jos ja kun tämä lainsäädäntö tulee säädetyksi, niin se ei enää koskaan voi tulla esille. Tällaisia metsänomistajia on yhä enemmän, jotka haluavat käsitellä metsänsä tällä kolmannella tavalla.

Arvoisa puhemies! Metsälainsäädännössä on monia kohtia, joista vihreät valmistelun yhteydessä olisivat halunneet kirjoittaa tiukemmat ja metsäluonnon monimuotoisuutta paremmin turvaavat säännökset, mutta kun tämä on yhteistyötä ja kun luonnonsuojelulaki tähän kokonaisuuteen liittyy, niin voimme pitää suhteellisen tyydyttävänä tätä tulosta metsälainsäädännön osalta. Toivon mukaan sillä on myös myönteinen vaikutus Suomen kuvaan ulkomailla, siitä miten me pystymme metsiä kunnolla käsittelemään.

Arvoisa puhemies! Sitten luonnonsuojelulakiin. Jollain tavoin on juristille vaikeasti ymmärrettävä tämä huoli, mitä tästä valitusoikeudesta on esitetty. Se, että sanotaan, että valitusoikeus on sillä, jonka oikeutta tai etua asia "saattaa koskea", se on aika yleisesti käytetty ilmaisu. Ja jos se korvataan ilmaisulla "todennäköisesti koskee", niin en ainakaan itse ymmärrä yhtään, mikä ero tässä asiassa on. Jos joutuisin näitä valituksia käsittelemään, niin aivan samalla tavalla tutkisin sen puhevallan edellytyksen, luki siinä sitten "saattaa koskea" tai "todennäköisesti koskee". Äänestetään tästä, mutta yhtä hyvin siitä voitaisiin heittää arpaa ja kumpi tahansa sanamuoto voittaa, niin samanlainen tilanne on.

Sama koskee oikeastaan tätä yhdistysten valitusoikeutta. Näkee, että nämä kritisoijat eivät ole oikein ympäristöasioissa olleet aktiivisia. Kyllä yhdistyksen perustaminen yhtä valitusta varten on täysin mielikuvituksellinen ajatus. Se kestää jo sen verran kauan. Miksi perustaa sellainen, koska aina yleensä näissä asioissa löytyy myös se henkilö, jonka etua tai oikeutta asia saattaa koskea tai todennäköisesti koskee? Yleensähän kysymys on maanomistajasta tai jonkun erityisen oikeuden haltijasta, esimerkiksi metsästysoikeuden vuokraajasta. Hänellä valittajana tulee olemaan puhevalta ja todennäköisesti hän valittaa esimerkiksi luonnonsuojelualueen perustamista tai jonkun luonnonsuojelulain mukaisen rajoituksen toteuttamista vastaan. Ei aina kannata ajatella, että nämä kverulanttivalittajat löytyvät esimerkiksi ympäristöväen piiristä. Tilanne tulee todennäköisesti olemaan, että nämä valitusoikeuden laajennukset tulevat palvelemaan aika pitkälle myös maanomistajatahoa.

Täällä on puhuttu tästä suojelun pinta-alasta, että Suomessa olisi paljon suojeltu. Myönnän, että Suomen luonnonsuojelussa Pohjois-Suomi kantaa raskaimman vastuun. Toisaalta se johtuu myös siitä, että siellä on kaikkein arvokkaimmat luontokokonaisuudet. Jos Keski-Euroopassa luonnonsuojelun pinta-alat ovat pieniä, niin kannattaa muistaa, että siellä kaupunkikulttuuri on aivan toisella tavalla suojeltu kuin meillä. Ei voida kuvitella, että jossain missä tahansa oikeastaan Keski-Euroopan tai Ison-Britannian kaupungissa tehtäisiin sitä, mitä meillä tehdään. 100 vuotta vanha talo jyrätään alas ja siihen perustetaan betonilaatikko päälle, mikä on meillä vielä tänä päivänä tosiasia. Rakennussuojelulain kokonaisuudistuksessa varmaan tähänkin saadaan vihdoinkin jonkinlainen tolkku aikaan.

Arvoisa puhemies! Sekä metsälain että luonnonsuojelulain käsittelyjärjestystä tutkittaessa perustuslakivaliokunnassa on ensimmäisen kerran tullut sovellettavaksi ympäristöä koskeva perusoikeussäännös, jonka mukaan vastuu luonnosta, sen monimuotoisuudesta sekä kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Sekä metsälainsäädäntö että luonnonsuojelulaki rajoittavat maanomistajan oikeutta käyttää omaa omaisuuttaan. Metsälaissa tämä on vanha perinne, se tuli jo vuonna 1927 yksityismetsälaissa, jonka Väinö Tannerin vähemmistöhallitus ajoi läpi lähinnä silloisen kokoomuksen ja osan maalaisliittoa

tuella. Siitä lähtien metsien käsittely, metsänhakkuu ei ole ollut enää metsänomistajan yksityisasia. Luonnonsuojelulaissa on sama perinne ollut, ja se tulee tässä jatkumaan.

Kun perustuslakivaliokunta pohti, ovatko nämä rajoitukset sen laatuisia, että ne loukkaavat omistajan oikeutta, joka myös on perustuslaissa turvattu, niin saatoimme todeta, että tämä hallitusmuodon 14 a §, joka koskee ympäristöä, tuo uuden tulkinnan tähän omistusoikeuden sisältöön, ei niin, että se voisi millään tavoin sitä rajoittaa tai tehdä tyhjäksi, mutta se antaa kuitenkin juuri tässä kaikille kuuluvan vastuun ympäristöstä, luonnosta ja sen monimuotoisuudesta. Se antaa uuden tulkintanäkökulman tähän lainsäädäntöjärjestystä koskevaan arviointiin. Tässä mielessä luonnonsuojelulain ja metsälain säätäminen tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä on yksi osoitus uuden perusoikeusjärjestelmän toimivuudesta ja sen laajuudesta. Ei kysymys ole enää siitä, mikä on minun omistusoikeuteni vaan myös siitä, mikä on minun vastuuni ympäristöstä ja myös metsäluonnosta.

Rantarakentaminen näyttää olevan se asia, joka myös huomattavasti on nostanut kritiikkiä. Kiinnitän huomiota siihen, että kielto rakentaa ilman kaavaa koskee vain rantavyöhykettä. Rantavyöhykkeen määrittely on oikeastaan rakennuspaikkakohtainen; pienoismaantiede määrää, mikä on se rantavyöhyke. Tiedetään, että joissakin tapauksissa rakennuslautakunnat jo nykyisen lain voimassa ollessa ovat suositelleet rakennuksen siirtämistä lähemmäksi rantaviivaa, jos se saadaan sen maiseman kannalta kauniimmin ja paremmin sijoitettua ympäristöön.

Jos ajattelee maan ostajan, kuten kesämökkitontin ostajan, näkökulmasta ja myös myyjän näkökulmasta, aina kannattaa kaavoittaa se ranta, jos on useampi tontti myytävänä. Nykyinen huvilatontin ostaja on aika valistunut. Joka tapauksessa hänen kannattaa olla hyvin varovainen, koska tonttien hinnat ovat niin korkeat. Se, että on kaava, antaa varmuuden, että rakentaminen sujuu nopeasti, siihen tulee luvat, siinä on tieyhteydet hoidettu, jätehuoltoasiat ratkaistu ja tiedetään myös, minkälainen tulee olemaan naapurusto.

Oma kokemukseni maanomistajista ja tontin ostajista on tänä päivänä se, että kaavoittamatonta rantatonttia karsastetaan juuri sen takia, ettei tiedetä yhtään, mitä tulee yhtenä päivänä siihen naapuriin. Sen vuoksi on hyvin viisasta maanomistajan näkökulmasta kaavoittaa alueensa. Muistutan myös siitä, että yleiskaava riittää tässä. Sehän on hyvin yleispiirteinen kaava.

Arvoisa puhemies! Palaan vielä lopuksi metsälakiin. Metsälain täytäntöönpanosta tulee hyvin paljon riippumaan, kuinka onnistunut lainsäädäntö tulee olemaan sekä metsäluonnon, metsänomistajien että myös vientiteollisuuden kannalta. Tässä suhteessa olen aika optimistinen. Selvästikin meillä on metsien käsittelyn ammattihenkilöstössä tapahtumassa terve sukupolvenvaihdos, mahdollisesti myös sukupuolenvaihdos, joka johtaa siihen, että lakia todella pystytään käytännössä toteuttamaan sillä tavoin, että metsäluonnon monimuotoisuus tulee turvatuksi ja se tavoite, joka on nähtävissä myös Lipposen hallituksen ohjelmasta, että saavutetaan metsärauha, on mahdollista toteuttaa.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan toinen varapuhemies Törnqvist.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Minä en jaksa olla ihmettelemättä ed. Nikulan näkemystä 61 §:n 3 momentin sanonnasta, siitä että on sama asia, jos lausutaan: "Valitusoikeus on niillä, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea" tai "Valitusoikeus on niillä, joiden oikeutta tai etua asia todennäköisesti koskee". On kolme määrittelyn astetta: "mahdollinen", "todennäköinen" ja "ilmeinen", ja on aina kiistelty, kumpi on lähempänä maksimaalista varmuutta, "todennäköinen" vai "ilmeinen". Asia on ollut esillä muun muassa keskusrikospoliisin kriminaalilaboratorion lausunnoissa joskus, kun niitä on annettu. Niistä olen oppinut näkemään eri asteet.

Nämä "saattaa" ja "mahdollinen" ovat suunnilleen samaa astetta, mutta siitä paljon ylöspäin ja lähellä maksimaalista varmuutta ovat sitten "todennäköisesti" ja "ilmeisesti". "Saattaa olla" on epämääräinen lausunto, joka saattaa sisältää mitä vain, kenen mahdollisuuden vain. Sen sijaan "todennäköinen" tai "ilmeinen" vaativat hyvin pitkälle menevää varmuutta, mutta sisältävät kuitenkin vielä lievän epävarmuuden. Asia ei ole täysin varma. Mutta näillä kahdella ilmaisulla, "saattaa olla" tai "todennäköisesti on", on suuri ero, ehdoton ero.

Näin ollen minä ihmettelen, ed. Nikula, teidän näkemystänne siitä, että nämä tarkoittavat samaa. Myöskin ed. Rask välihuudossaan osoitti tukevansa ed. Nikulan näkemystä. Ed. Nikula

haluaa tietenkin ajatella olevansa oikeassa, mutta olen varma, että jos asia viedään kieliasiantuntijalle arvosteltavaksi, siellä ollaan suunnilleen samaa mieltä kuin minäkin.

Ed. H. K o s k i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Totean ed. Nikulan kaavoitusnäkemyksestä, että yksityisellä maanomistajalla ei ole mahdollisuutta laatia yleiskaavatasoista suunnitelmaa rannoille. On hyvin epävarmaa, antaako tämä laki yksityiselle henkilölle mahdollisuutta tehdä edes rantakaavaa.

Siinä olen kyllä samaa mieltä ed. Nikulan kanssa, että yleiskaavatasoinen rantojenkäyttösuunnitelma on kyllä aivan selvästi maanomistajan edun mukainen, koska se jakaa tasapuolisesti rakennusoikeuden maanomistajien kesken. Jos yksi maanomistaja käyttäisi jonkin rantajakson rakennusoikeuden, kaikki muut jäisivät siitä paitsi. Siinä mielessä yleiskaava on erittäin hyvä instrumentti tasata maanomistajien oikeutta rakentaa.

Ed. I s o h o o k a n a - A s u n m a a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Nikula käyttämässään puheenvuorossa vähätteli erityisesti opposition näkemyksiä valitusoikeudesta.

Ed. Nikulan kanssa on vaikea lähteä väittelemään, koska hän on alan asiantuntija enkä itse ole ja täytyy nojata ainoastaan äidinkielen taitooni ja niihin asiantuntijoihin, joita valiokunnassa on kuunneltu tai eräisiin heistä ja sitten lakivaliokunnan lausuntoon ja sen eriävään mielipiteeseen. Siitä ihan selvästi ilmenee, että jos muotoilu on "saattaa koskea", kuten hallituksen esityksessä, tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että valitusoikeutta saattaisivat silloin käyttää kaikki sellaisetkin tahot, joilla ei olekaan tosiasiallista valitusoikeutta. Jos muotoillaan "todennäköisesti koskee", rajataan huomattavasti sitä piiriä, joka tulisi valittamaan, jo etukäteen.

Mitä tulee toiseen kohtaan eli alueellisten ympäristökeskusten valitusoikeuteen, siinäkin erityisesti lakivaliokunnan oppositio, kun on tehnyt työtä, on tullut siihen tulokseen, että tämä pykälä on tarpeeton sen takia, että ympäristökeskuksen valitusoikeutta tällä pykälällä ei ole rajattu mihinkään muun lain nojalla tehdyn päätöksen valittamisen suhteen. Alueellisen ympäristökeskuksen valitusoikeus on näin ollen tarpeeton, koska erityislaeissa on säännelty yleensä se, kuinka turvataan myös luonnonsuojelu erityisesti suunnitelmaa vahvistettaessa taikka lupaa myönnettäessä.

Näin ollen minusta keskustan vastalauseessa esitetyt muutosehdotukset ovat täysin perusteltuja ja etukäteen myös hyvin selvitettyjä.

Ed. N i k u l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin ensin huomauttaa valitusoikeuden käyttämisestä, oli se sanottu "saattaa koskea" tai "todennäköisesti koskee". Kukaanhan ei voi estää valituksen jättämistä, ja valitusviranomainen todennäköisesti joutuu tutkimaan yhtä tarkasti puhevallan käyttöedellytykset molemmissa vaihtoehdoissa. Jos ajatellaan, että valitus tehdään vain sen takia, että lykätään jonkun asian toteutumista, molemmissa vaihtoehdoissa kiusamieliset valitukset ovat mahdollisia. Valitus vain jätetään tutkimatta, jos katsotaan, että puhevaltaa ei ole. Mutta aika, joka tähän kuluu, molemmissa vaihtoehdoissa on varmasti yhtä pitkä.

Sitten kannattaa muistaa, että näitä valittajia on varmasti aina useita. Jollakin on aina riidattomasti puhevalta, esimerkiksi maanomistajalla. Hänen puhevallastaan ei ole mitään epäilystä. Jos siellä sitten on joku ympäristöihminen, joka vetoaa esimerkiksi jokamiehenoikeuteen, hänen valituksensa menee siinä mukana ja todennäköisesti jää tutkimatta. Tässä mielessä tällä muotoilulla, arvoisa puhemies, ei mielestäni ole kovin suurta eroa.

Kyllä valinta näiden kahden vaihtoehdon välillä on yleisen kielitajun varassa. Ei se ole mikään erityisen juridinen kysymys. Siinä mielessä varmasti jokainen tässä täysistunnossakin ja äänestyksessä on yhtä pätevä arvioimaan. Totean vain, että formulaa "jonka etua tai oikeutta asia saattaa koskea" käytetään aika monessa lainsäädäntöyhteydessä. Tämä "todennäköisesti koskee" on uuden tyyppinen.

Arvoisa puhemies! Ehkä tässä asiassa on paras lopettaa vanhaan aforismiin, että "niin on, jos siltä näyttää."

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa puhemies! Koskettelen muutamia kannanottoja, jotka lähinnä on esitetty valiokunnan jäsenten toimesta.

Valiokunnan varapuheenjohtaja ed. M. Koski puuttui 5 §:ään, suotuisaan suojelutasoon, moitti sitä tiukaksi. Tässä täytyy tietysti todeta, että lakiehdotuksen tekijät ovat huomioineet Suomen pohjoisen aseman. Myös edustajat Smeds ja Takkula ovat ihmetelleet tai kritisoineet 3 momenttia, jossa todetaan "Eliölajin suojelutaso on

suotuisa, kun laji pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään."

Haluaisin todeta, että näin tietysti estetään sellaisen tilanteen syntyminen, että joku laji olisi sitten todella erityisen suojelun tarpeessa. Ed. Smeds haluaa tässä muotoilua "suojelutarpeessa olevien". Tietysti kaikki lajit sinänsä vaativat nimenomaan suotuisan ympäristön, suojelutason, jotta niistä ei tulisi uhanalaisia lajeja. Mielestäni 5 § lähtee siitä, että luodaan tilanne, ettei synny uhanalaisia lajeja, uhanalaisia tilanteita, ja tässä se on aivan oikein.

61 ja 63 § yhteydessä pelätään kiusantekoa, valitusruljanssia. Kansalaisyhteiskuntaan ollaan menossa. Siihen pyrimme Suomessa. Siihen liittyy se mahdollisuus todellakin, että kansalaisilla, heidän järjestöillään, järjestäytyneellä ympäristö- ja luonnonsuojelutoiminnalla on mahdollisuus myös osallistua muutoksenhakuun. Aivan oikein se todetaan, ja todella se on arvokas, tässä laissa hyvin tärkeä ja myönteinen asia.

Suomessa on todella pohjoisessa suojeltu laajoja alueita. Yleensä Suomessa on suojeltu ensisijaisesti niitä alueita, myös pohjoisessa Suomessa ja nimenomaan siellä, joista sinänsä ei ole ollut muuhun käyttöön. Siis tämähän on aina näin lähtenyt. Sieltä on ensimmäiset suuret suojelualueet etsitty. Valtion maat ovat yleensä niitä, jotka ovat jääneet jäljelle, kun parhaat on ensiksi asutettu ja otettu yksityiseen omistukseen. Tämä on tilanne, joka ei ole millään tavalla poikkeava tai kummallinen. Se on luonnollinen ja looginen. Meillä on tietysti sekä suomalaisina, Euroopan unionin kansalaisina, eurooppalaisina että globaalisti maailmankansalaisina tietysti omat velvoitteemme tässä.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluaisin todeta, että järjestäytynyt ympäristönsuojelu, yleensä luonnonsuojelu, luonnonsuojeluaktivistit ovat mielestäni pääoma, ne ovat hyöty. Ne eivät ole haitta. Tästä on ollut konkreettista hyötyä Suomelle, jopa Suomen vientiteollisuudelle niin, että Suomen metsäteollisuus saisi todella olla jopa hiukan kiitollinen sille vapaaehtoiselle ympäristönsuojelulle ja luonnonsuojelulle, joka on johtanut siihen, että moni asia suomalaisessa yrityskuvassa on kehittynyt myönteiseen suuntaan. Elämme kuitenkin sellaisten vientimarkkinoiden maailmassa, jos halutaan katsoa tätä asiaa myös taloudelliselta kannalta, jossa yhä useampi eurooppalainen ja maailmankansalainen kiinnittää huomiota siihen, mistä tuotteet ovat tulleet, miten ne on valmistettu, miten niitä on kuljetettu, ja tämä liittyy myös meidän metsäteollisuuteemme.

Ed. R a s k (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ymmärsin ed. Tiusasen tarkoittavan, että esimerkiksi Lapista on suojeltu alueita, joista sinänsä ei olisi muuhun käyttöön. (Ed. Tiusanen: Ensisijaisesti!) Te sanoitte näin. Ihmettelen vain sitten, että näillä monilla suojelualueilla, joita on tehty, ainakin on luvattu korvauksia menetetyistä työpaikoista, jotka nimenomaan ovat liittyneet metsätalouteen. Minusta teidän väitteenne kuulosti hyvin ontuvalta. En hyväksy sitä ollenkaan.

Ed. T a k k u l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Rask jo vei tältä osin jalat suusta eli kommentoi hiukan ed. Tiusasta. Mutta jatkaisin samoilla jaloilla hiukan eteenpäin, ed. Tiusasen puheen loppuosaan, missä hän hyvin kauniiseen sävyyn kuvasi ympäristöjärjestöjen tekemää työtä. Minun täytyy sanoa, että tämän työn isänmaallisuutta, sitä käsitystä, jonka te, ed. Tiusanen, omaatte, minä en voi jakaa, vaan kun te käytitte sanaa järjestäytynyt ympäristöjärjestö, minä melkein sanoisin järjestäytynyt ympäristörikollisuus, siis lainausmerkeissä. Kyllä se on ollut monelta osin epäisänmaallista toimintaa, mitä jotkut ns. tupsuniskat, keventääkseni käytän jälleen tätä ilmaisua, ovat tehneet meidän metsäteollisuudellemme ja myös monille energiahankkeille pohjoisessa, puhumattakaan jostakin Jerisjärven tiehankkeesta, mikä oli aivan farssi. Ympäristösuojelun tai ympäristöjärjestöjen nimissä tehtiin sellaista toimintaa, että en voi kyllä jakaa tuollaista käsitystä, että ne olisivat jollakin tavalla olleet maan tai maakunnan ja eurooppalaisessakin mittakaavassa sellaisia järjestöjä, jotka olisivat vieneet asioita eteenpäin ja ikään kuin meidän taloutemme pohjaa vahvistaneet.

Päinvastoin meidän aluetaloudellamme on näyttöä siitä, että ne ovat heikentäneet sitä aluetalouden pohjaa, vaikeuttaneet siellä ihmisten elinkeinoja ja elinolosuhteita, ja niin kuin mainittiin, seurauksena oli työpaikkojen menetys ja muut. Kompensaatioita on luvattu, mutta ne ovat monelta osin toteutumatta ja sen vuoksi todellakaan, ed. Tiusanen, arvoisa valiokunnan puheenjohtaja, en voi jakaa tätä teidän yllättävää kannanottoanne.

Ed. I s o h o o k a n a - A s u n m a a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun ed. Tiusanen arvosteli erityisesti oppositiota 5 §:stä,

niin täytyy todeta, että opposition muutosesitys lähtee nimenomaan siltä perustalta, että hallituksen esityksen määrittely on huomattavan paljon tiukempi kuin EU-direktiiveissä, eikä tätä tiukennusta mielestäni, ed. Tiusanen, voi mitenkään asiantuntijakuulemisten jälkeen perustella sillä, millä perustelitte, eli pohjoisuudella.

Mitä tulee siihen, että pohjoisessa on suojeltu sen takia laajoja alueita, että niillä ei todella olisi muuta käyttöä, niin tämä käsitys on kyllä aika hämmästyttävä. Siihen, mitä aikaisemmin täällä on todettu, on yhdyttävä. Sen lisäksi täytyy todeta, että otetaan nyt vaikkapa viimeisimmät vanhojen metsien suojeluohjelmat. Metsätalouden harjoittaminen on nyt niiltä alueilta loppunut ja siellä aivan varmasti olisi tätä elinkeinoalaa voitu harjoittaa hyvinkin elinvoimaisesti. Sen lisäksi on mainittava kaksi muuta elinkeinotoimintaa, joita todennäköisimmin luonnonsuojelualueilla voidaan ja voitaisiin harjoittaa. Ne ovat porotalous ja kaivostoiminta.

Ed. T i u s a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ensinnäkään halua millään tavalla oppositiota arvostella. Minusta nämä kysymykset eivät ole niinkään poliittisia. Näissä on enemmänkin yleensä elämän arvoja. Nämä ovat hyvin pitkälle arvokysymyksiä. Uskon, että myös edustajat Takkula ja Rask pystyvät ymmärtämään sen, että todella historiallinen tausta sille, että pohjoisessa ovat luonnonsuojelualueet, pohjautuu siihen, että Suomi on asuttu ensisijaisesti etelästä, tietysti parhaille alueille. Nämä reuna-alueet ovat myös joutuneet valtion omistukseen, niin kuin ed. Isohookana-Asunmaa muistaa, kun kävimme metsähallituksessa. Siellä puhuttiin siitä, mitä on jäänyt yli. Ne juuri jäivät valtion maiksi. Sitten olivat tietysti saamelaiset, jotka oli työnnetty sinne pohjoiseen, ja oli heidän yhteisalueensa. Tässä on selkeä historiallinen tausta ja sitten valtion alueita on ollut helppo ensisijaisesti käyttää suojelualueisiin. Tämän totesin. Tämä ei liity kaivostoimintaan tai poronhoitoon. Tämä tästä, eikä ole aihetta pohjoisten alueiden minkäänlaiseen vähättelyyn.

Sitten yleensäkin: Minusta liikaa yritetään puhujien toimesta täällä politisoida. Sanotaan, että on poliittisesti "lukittuja" asioita. Kun tätä asiaa on käsitelty mielestäni hyvin yhteisymmärryksessä ja arvokkaastikin valiokunnassa, niin siellä ovat arvot olleet enemmänkin mukana kuin mikään poliittinen lukitus.

Kun ed. Takkula käyttää eräänlaisia mainintoja ihmisistä, jotka ovat usein nuoria ihmisiä, jotka panevat jopa oman terveytensä, niin kuin Kuusamossakin tapahtui, uhanalaiseksi ... Jatkan sitten joskus myöhemmin ja kerron yksityiskohdin sen, millä tavalla he Suomen kansallista etua ovat olleet ajamassa.

Ed. Jari K o s k i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Kun puhuttiin erilaisista järjestöistä, niin muistan, että viime keväänä, kun nämä vastaavat lait olivat täällä lähetekeskustelussa, niin luonnonsuojelu- kuin metsälakikin, näimme eräänlaisen demonstraation. En tiedä, oliko siitä kenellekään yhtään mitään hyötyä. Ehkä siitä hupia oli, että puolenyön aikaan ryhtyy hyppimään kaiteella. Voi tietysti herättää hieman liikehdintää salissa, kun jotkut ryhtyvät väistelemään, mutta nyt ei ketään näy ja se on hyvä asia. Ehkä tunteet ovat viilentyneet vähän joka puolella tämän reippaan puolen vuoden aikana, mikä lakiesityksen käsittelyssä on eduskunnassa mennyt.

Kuitenkin on muutamia asioita, jotka haluan tuoda julki tältäkin paikalta, ja sen vuoksi puhujakorokkeelle kiipesin kertomaan, mitkä ovat ne kivet, mitkä minun kengässäni hiertävät luonnonsuojelulain osalta.

Ensinnäkin maa- ja metsätalousvaliokunta yksimielisessä lausunnossaan ympäristövaliokunnalle otti esille kaksi asiaa. Toinen liittyy luonnonsuojelulain 55 §:ään, jonka mukaan ympäristökeskuksilla on oikeus määrittää väliaikainen toimenpidekielto jopa kahdeksi vuodeksi, jos alueen suojelutarpeet vaarantuvat. Valiokunnan kanta oli, että ympäristövaliokunta tutkisi, olisiko mahdollista lyhentää tätä aikaa. Ilmeisesti sen tutkimiseen ei kauheasti ollut intoa, en ainakaan ole missään nähnyt siitä mitään lausuttavan. Toisaalta olen sitä mieltä, että kyllä yhden vuodenkin pitäisi riittää, jos on todella jollakin alueella arvokkaita luontokohteita. Tälläkin hetkellä on jo tehty erilaisia suunnitelmia, suojelusuunnitelmia ja kartoituksia niin paljon, että kyllä niiden pitäisi olla tiedossa. Jos olisi yhden vuoden määräaika, se pistäisi pikkuisen vauhtia ympäristökeskuksen virkamiehiinkin, että heille tulisi todellinen tarve ja kiire käydä katsomassa alue. Olisi tietysti hyvä asia, että virkakoneiston rattaisiin tulisi vauhtia, sitä kai joka paikassa tarvittaisiin hieman lisää.

Lisäksi vielä, jos väliaikainen toimenpidekielto on aiheuttanut maanomistajalle haittaa, joka pitäisi korvata, niin jos määräaika olisi lyhyempi, silloin todennäköisesti korvattava haittakin olisi pienempi ja valtio säästäisi rahaakin. Siinä mie-

lessä olisin toivonut, että aika olisi muutettu yhteen vuoteen.

Toinen asia, mihin maa- ja metsätalousvaliokunta otti kantaa, koski lain 63 §:ää, mistä täällä on jo puhuttu, eli alueellisille ympäristökeskuksille annetaan oikeus tehdä valitus muun lain nojalla tehdyistä päätöksistä. Metsäpuolella tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että jos metsäkeskus laatii alueellisen tavoiteohjelman, ympäristökeskus voi sen perusteella tehdä valituksen ja aiheuttaa ongelmia metsätaloudelle. Koska erityislaissa on muitakin valitusoikeuksia, olisi luullut, että ne olisivat riittäneet ja tämän tyyppistä yleispykälää 63 ei välttämättä olisi tarvinnut lakiin kirjata.

Lisäksi mielestäni on hassua, että yhdellä valtion aluehallinto-organisaatiolla on näin laaja valitusoikeus siihen, mitä muut aluehallinto-organisaatiot tekevät, minkälaisia suunnitelmia ne tekevät tai minkälaisia muita päätöksiä ne tekevät. Mutta se siitä, mitä maa- ja metsätalousvaliokunta lausui luonnonsuojelulaista ympäristövaliokunnalle.

Pari muuta asiaa, mitkä ovat mielestäni vähän väärin lakiin kirjattu. Laissa puhutaan maisema-alueiden suojelusta. Minun mielestäni se on erittäin epämääräisesti määritelty. Tarkoituksena ei kai kellään ole, että alueita erityisellä tavalla museoidaan. Maisema-alueethan ovat muodostuneet vuosien aikana pikku hiljaa. Ei kai voi olettaa, että jokin maisema-alue pysyy aivan samanlaisena vuosien tai vuosikymmenien saatossa. Jo itse luontokin muuttaa maisemaa.

Lisäksi yleensä sanotaan, että kauneus on katsojan silmissä. Niinpä jokin maisema voi jonkun mielestä olla kaunis ja toisen mielestä ruma. Jos tämän perusteella tehdään näkemyseroista johtuen erilaisia päätöksiä suojelusta, ei sekään ehkä ihan viisasta voi olla. Esimerkkinä asiasta voisi ajatella vaikka perusteluissakin mainittua maatalousmaisemaa. Jos tällainen maatalousmaisema suojellaan, ei minulle ainakaan selvinnyt perusteluista, mitä sillä suojellulla maatalousmaa-alueella voi tehdä. Voiko laajentaa konehallia, voiko laajentaa navettaa, voiko pihakoivun kaatua, jos se lahoaa ja uhkaa esimerkiksi kaatua päärakennuksen päälle, tai voiko rakentaa lapsille leikkimökin pihaan, koska silloinhan maisema on muuttunut ja on aivan eri näköinen?

Lisäksi lain 51 §:ssä puhutaan luonnonsuojeluohjelmaan kuuluvan alueen lunastamisesta eli päätöksestä vaaditaan neljä vuotta, ennen kuin omistaja voi hakea lunastusta. Neljä vuotta on mielestäni aivan liian pitkä aika. Tämä oli hallituksen kompromissi. Mielelläni kannattaisin ed. Smedsin tekemää ehdotusta kahdesta vuodesta, mutta sattuneesta syystä en voi sitä tehdä. (Ed. Takkula: Miksi?) — Sattuneesta syystä, ed. Takkula.

Lisäksi vielä rantarakentamisesta. Ed. Heikki Koskinen oli kanssani samaa mieltä siitä, että ylipäätään kaikkinainen suunnittelu, jota tehdään rantojen rakentamiseksi, on hyväksi. Erilaisia yleiskaavoja pitäisikin laatia lisää. Tiedän, että esimerkiksi Hämeessä päin rantayleiskaavoja on ryhdytty laatimaan erittäin paljon. Se on hyvä asia.

Mutta se, millä tavalla rakennuslain muutosesityksessä puututaan rantojen rakentamiseen, on mielestäni hätävarjelun liioittelua, sillä jos mitataan peruskartoilta tietokoneella mitattuna, niin Suomessa on noin 270 000 kilometriä rantaviivaa, mikä on siis yli kuusi kertaa enemmän kuin maapallon ympärysmitta. Suomessa on noin 400 000 vapaa-ajanasuntoa eivätkä ne kaikki sijaitse rannassa, mutta jos ajatellaan, että kaikki sijaitsisivat rannassa ja jokaisella olisi vaikka 50 metriä rantaviivaa, rantaviivaa olisi käytettynä 20 000 kilometriä eli vajaa 10 prosenttia Suomen kaikesta rantaviivasta. Kun viime vuosina on rakennettu Suomessa noin 5 000—6 000 vapaa-ajanasuntoa per vuosi, rannat eivät ole täyttymässä ollenkaan. Se on tietysti hyvä asia, vapaata rantaa pitää tulla olemaankin. Mutta tällä tavalla muotoiltuna, miten se rakennuslakiin on tullut, ei mielestäni ole tehty hyvää muotoilua.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Tämä on kollektiivinen vastauspuheenvuoro neljään, viiteen käytettyyn puheenvuoroon, eräänlainen hyppely asiasta toiseen.

Varsinaisesti pyysin puheenvuoron siinä vaiheessa, kun ed. Komi käytti puheenvuoron, jonka keskeinen sisältö oli se, että tämän luonnonsuojelulain ja metsälakien keskeinen yhteys pitäisi poistaa, siis viittaukset toisesta toiseen, ja siirtää puhtaasti metsäasiat metsälakiin ja luonnonsuojelulaki eläisi omaa elämäänsä jossakin aivan kokonaan muualla. Tähän liittyivät jalopuumetsät.

Asia on hyvin mielenkiintoinen monessa katsannossa, ensinnäkin siinä katsannossa, että ed. Rosendahl hyvin ansioituneesti otti jalopuumetsäasian maa- ja metsätalousvaliokunnassa esille. Käytiin aiheesta asiallinen keskustelu ja mietintöön todettiin se, mikä tällaisessa asiassa pitää todeta, että myöhemmin ei hämminkiä asiassa

esiintyisi. Nimittäin on aivan totta, että meillä on eteläisimmällä rannikkovyöhykkeellä suunnitelmallisesti hoidettuja jalopuumetsiköitä, siis huom. ne eivät olisi sitä, jos niitä ei olisi hoidettu. Ne olisivat todennäköisesti ruvenneet kuusta kasvamaan ja sulkeutuneet niin, etteivät enää sinä olisi. Olisi ihan selvä asia, että tällaisissa tapauksissa näitä pitää voida käsitellä asiaan kuuluvalla tavalla eli hyötykäyttönäkökohdasta. Siitä huolimatta, että näin tehtiin valiokunnassa, Suomen keskusta ei ole vaatimuksestaan luopunut.

Tämä on nimittäin merkittävä siinä suhteessa, että ei oikeastaan huomata asian toista puolta. Toinen puolihan on juuri siinä, että Suomi tarvitsee kansainvälisiä yhteyksiä varten, Suomi-kuvaansa ja luontokuvaansa varten, juuri sen kokonaisuuden, että on olemassa luonnonsuojelulain ja metsälakien keskinäinen yhteys. Se on se varsinainen ekomerkki kansainvälisille markkinoille ja se on se, josta varsinainen hyöty koituu. Kun täällä on niin moni näistä ed. Takkulan mainitsemista tupsuniskoista puhunut, niin tässä nyt on sitä tupsuniskafilosofiaa koko maailmalle. Eli on äärimmäisen lyhytnäköistä vaatia tämän yhteyden poistamista, kun siihen liittyvä substanssipuoli on saanut mielestäni hyvin järkevän ratkaisun.

Sitten mainituista ed. Takkulan peräänkuuluttamista tupsuniskoista. Aika mielenkiintoinen asia sikäli, mitä tässä on tapahtunut muutaman vuoden aikana. Otetaan esille Vuolijoen Vieremän alueella Sopenmäen Talaskankaan alueen suojelukysymys, josta oli kauhea haloo tässä talossa silloin, kun siellä luontoaktivistit olivat liikenteessä. Sitten asia tutkittiin perusteellisesti. Sen jälkeen tänne tuli luonnonsuojelualue-esitys, joka hyväksyttiin yksimielisesti. Kukaan ei asettanut mitään kyseenalaiseksi. Toisin sanoen tässä asiassa osoittautui, että nämä nuoret, ammattibiologeja muuten kaikki tyyni, olivat olleet täysin oikeassa. On vielä huomattava, että kysymys on nykyisellään maistereista, lisensiaateista ja tohtoreista. (Ed. Aittoniemi: Mitä merkitystä sillä on?) — Sillä on se merkitys, ed. Aittoniemi, että he ovat yhteiskunnan palveluksessa ja teidän verorahoillannekin heille maksetaan palkkaa. He tekevät yhteiskunnallisesti arvokasta työtä. Puuttukaapa siihen asiaan nyt, ed. Aittoniemi, asiaan kuuluvalla tavalla sillä foorumilla, millä siihen pitää puuttua, ed. Aittoniemi.

Edelleen täällä oli hyvin mielenkiintoinen toteamus vanhoista metsistä ed. Isohookana-Asunmaalla. Kun hän sanoi vastauspuheenvuorossaan, että jos vanhoja metsiä ei olisi suojeltu, niitä voitaisiin käyttää porotalouden harjoittamiseen. Kun ne on nyt sitten vanhoina metsinä suojeltu, niin se porotalous on juuri se, jota niissä voidaan harrastaa. Toisin sanoen se on toiminut nimenomaan porotalouden eduksi. Yleensä paliskunnat vaativat erittäin kiivaaseen sävyyn, että ne metsät täytyy säilyttää, kun porolaitumet säilyvät. Eli tämä on sellaista huuhaahommelia tällainen julistaminen tässä salissa, ettei tiedä oikein itkisikö vai nauraisi.

Aika mielenkiintoinen oli myös tämä maisemakeskustelu. Erikoisesti suuresti arvostamani ed. Jari Koskinen, kokoomuksen uusi tähti, kuvasi maisema-asioita tavalla, joka on aika mielenkiintoinen tieteellisesti. Nimittäin, jos tämän laatuinen keskustelu käytäisiin Ranskan parlamentissa, se herättäisi todella laajaa kulttuurihuomiota. Siitä varmasti Le Monde lausuisi kaikenlaista, että eikö ymmärretä kulttuurin syvimpään olemukseen, siihen, mistä kulttuuri muodostuu, mitkä ovat kulttuurin tunnusmerkit, eikö itsessään meidän kulttuurissamme ole kykyä nähdä, mikä se maisema on ja mikä se ei ole, mikä on oikein ja kohtuullista ja mikä ei ole, mikä on se perintö, jonka siirrämme sukupolvelta toiselle. Minä en kommentoi tähän liittyen tietenkään missään nimessä, koska se olisi äärimmäisen epäkohteliasta, minkälaisen johtopäätöksen joku saattaisi tehdä oman kulttuurimme paksuudesta tai ohuudesta.

Ed. K a l l i : Arvoisa puhemies! Käsiteltävänä oleva metsälainsäädäntö pitää sisällään monimuotoisuuden ylläpitämisen, vaalimisen ja samalla metsätalouden kestävyyden.

Ed. Nikula totesi, että nykyisen yksityismetsätalouden vallitessa ns. jatkuva kasvatus ei ole ollut mahdollista ja sillä tavalla monimuotoisuus ei ole voinut toteutua. Kuitenkin on olemassa selkeitä tutkimuksia ja todisteita siitä, että jo vuoden 1995 ja tämän vuoden aikana metsiä on hakattu ja hoidettu niin, että monimuotoisuutta ylläpidettäessä metsänomistajat ovat luopuneet hakkuutuloista 150—200 miljoonaan markkaan. Nykyisillä ohjeilla ja säädöksillä siihen jo on ollut mahdollisuus.

Itsekin haluan korostaa ja alleviivata, että tämän lainsäädännön merkittävin tavoite ja ilmaus on se, että talousmetsien hakkuiden yhteydessä huolehditaan ja varmistetaan monimuotoisuutta. Seuraava iso asia jatkossa tulee olemaan metsätalouden sertifiointi.

Kun ed. Tiusanen totesi, että metsäteollisuudella tämän lain voimaan tultua tulee olemaan suuri kiitollisuudenvelka lainsäätäjiä kohtaan, niin minusta on koko Suomen ja Suomen kansantalouden velvoite hoitaa sekä luonnonsuojelulainsäädäntö että metsälainsäädäntö sille tasolle, että me voimme kestävällä tavalla hyödyntää uudistuvia luonnonvaroja, mistä osaltaan myös metsäteollisuus pääsee hyötymään niin, että voimme käyttää luonnonvaroja. Se ei ole yksistään metsäteollisuuden tai metsänomistajien tai jonkun tietyn osan voima, vaan se on koko Suomen kansantalouden ja kaikkien suomalaisten.

Ed. Rimmi totesi vakuuskysymyksestä, että se on ollut merkittävä ja iso asia. Näin tietenkin on, mutta on syytä muistuttaa ja korostaa tässäkin keskustelussa, että selkeä enemmistö, jopa yli 95 prosenttia, metsänomistajista hoitaa ja käyttää metsiään niin, että he eivät jää odottamaan jotain kolmea tai viittä tai muuta vuosimäärää, vaan sen jälkeen, jos valitaan päätehakkuu, uudistaminen joko viljelemällä, istuttamalla, kylvämällä tai luontaisella tavalla toteutetaan niin nopeasti kuin se suinkin on mahdollista. Tämän jälkeen takaporttina sille viidelle prosentille tai ehkä vähemmällekin joukolle, joka näin ei toimi, vakuus otetaan harkintaan.

Onko sitten vuonna 97 tai 98 tai joskus tulevaisuudessa riittävästi resursseja, että voidaan viranomaisten toimesta valvoa ja seurata, toteutuuko lainsäädäntö sillä tavalla kuin eduskunta edellyttää? Minusta se on tuhannen taalan kysymys, ja osittain epäilyttää jo ensi vuodenkin osalta, millä tavalla tämä tavoite tulee täyttymään. Eli nämä hyvät asiat, joita täällä yhdessä ollaan esittämässä, edellyttävät myös rahaa ja toimeliaisuutta, ja ne suunnitelmat, mitä ensi vuoden talousarvioon liittyvät, eivät välttämättä kaikilta osiltaan turvaa ja varmista tätä asiaa.

Edelleen ed. Rimmi totesi, että tie- ja ojitusyhteishankkeiden osalta metsäkeskuksille olisi pitänyt varmistaa ja mahdollistaa monopoli tehdä näitä yhteishankesuunnitelmia. Näin kuitenkaan ei tehty, mutta kuitenkin metsäkeskuksen viranomaisella on mahdollisuus hyväksyä suunnitelma ja sitä kautta samantapainen mahdollisuus on olemassa. En itse hetkeäkään epäile, etteivätkö jatkossakin suunnitelmat täyttäisi sitä tasoa ja velvoitetta, että kaikki näkökohdat, joita tärkeinä on pidetty, esiin nousisivat.

Edelleen tässä keskustelussa selvästi on korostunut ympäristökeskusten tai ympäristökeskuksen johtajan mahdollisuus saada aikaan toimenpidekielto. Itse lähtisin siitä, että viranomaisten välillä, sekä ympäristöviranomaisen että metsäviranomaisen välillä yhteistyön pitäisi olla kestävää ja kattavaa siinä vaiheessa, kun alueellisia suunnitelmia ollaan laatimassa, ja että siinä yhteydessä maastotyö voi olla niin kattavaa, että aluesuunnitelmien yhteydessä voidaan osoittaa ne avainbiotoopit ja erityistekijät, joita sitten ei enää käyttöilmoituksen jättämisen jälkeen tarvitse esiin nostaa. Eli ei enää siinä vaiheessa ympäristöviranomaisella ole tarvetta reagoida ja saada aikaan toimenpidekieltoa. Uskon, että niissä metsäkeskuksissa, joiden johtokunnassa ympäristökeskuksen edustaja istuu, tämä asia käytännössä tulee toteutumaan ja se näkökulma tulee otettua huomioon. Tietenkin toivon, että valistustyöllä, neuvonnalla ja koulutuksella saadaan aikaan sen kaltainen tilanne, että toimenpidekieltoa ei käytännössä jouduta käyttämään.

Siitä olen varma, että laki voimaan tullessaan kirkastaa Suomen metsänhoidon kuvaa ja nostaa meidät sille tasolle, että oikeutus käyttää metsiä selvästi paranee. Ainakin se tapa, jolla maa- ja metsätalousvaliokunta tätä asiaa on käsitellyt, osaltaan vain vahvistaa sitä. Uskon, että tällä lailla sen voimaan tullessa voidaan vastata siihen huutoon, jota Suomelta odotetaan sekä metsäteollisuuden markkina-alueilla että myös täällä koto-Suomessakin kaikilla niillä tahoilla, jotka tämän yhteiskunnan rakennustyöhön osallistuvat sekä metsätalouden sisältä että niillä tahoilla, jotka muuten metsiä ovat käyttämässä metsätalouden ulkopuolelta.

Ed. T i u s a n e n: Arvoisa puhemies! Ed. Takkula poistui salista, mutta hän voinee lukea puheeni myöhemmin pöytäkirjasta.

Millä tavalla ne, nimitetään heitä miten vain, luonnosta ja ympäristöstä kiinnostuneet aktivistit, puhtaan ympäristön puolesta toimineet ihmiset esimerkiksi 70-luvun lopulta alkaen ovat toimineet niin, että metsäteollisuuden pitäisi olla kiitollinen? Lähdetään esimerkiksi sellun valkaisusta. Minkätyyppisiä klooriyhdisteitä siinä on käytetty, happivalkaisuun liittyvät kysymykset, se että Keski-Euroopassa nimenomaan on kiinnitetty ostajien toimesta kansalaisliikkeiden myötävaikutuksella huomiota siihen, miten sellu on valkaistu, se on yksi tämän asian puoli.

Toinen, lähempänä nykyhetkeä on täällä jo mainittu puun sertifikaattikysymys, se, että Suo-

mi ikään kuin havahtuu siihen mukaan eikä jää junasta, puhumattakaan meidän kaikkien terveyteen liittyvistä kysymyksistä esimerkiksi kun ajattelemme alueita Kaakkois-Suomessa, johon nimenomaan puunjalostusteollisuus on sijoittunut, ilmansaasteiden, trihalometaanien, vesiin menevien yhdisteiden, kloorin aiheuttamien mutageenisuuslukujen nousua esimerkiksi suurissa joissa, kuten Kymijoki, niiden pohjasedimenttejä, jotka sisältävät furaania ja dioksiineja jne. Tämä on hyvin laaja ja merkittävä ympäristökysymys kaiken kaikkiaan. Kansalaisliikkeiden mukanaolo siinä on ollut vauhdittamassa, arvoisa puhemies, haluan painottaa: mukana vauhdittamassa myönteistä kehitystä. Tämä on se näkökulma, mikä tässä on mielestäni syytä huomioida.

Kun ed. Jari Koskinen mainitsi keväisestä metsämielenosoituksesta, tunnetusta välikohtauksesta, niin luonnollisesti on selvää, että on myös tilanteita, joissa tapahtuu ylilyöntejä, ei välttämättä asiallekaan hyväksi olevia tapahtumia, se on selvää. Mutta samalla on syytä muistaa ja painottaa todella niitä nuoria ihmisiä, mihin ed. Pulliainen viittasi, jotka usein jopa oman henkensä ovat laittaneet alttiiksi näillä suojelukohteilla tai hakkuu-uhan alla olevilla aarniometsäalueilla. Usein heidän terveyttään on todella vahingoitettu. Olemme lukeneet oikeuden päätöksestä, jossa oikeus on huomauttanut poliisin toiminnasta, siitä että poliisi ei ollut näiden ihmisten terveyttä ja suojaa huomioinut, vaan on sulkenut silmänsä ties millä perusteella selvästä terveyden vahingoittamisesta ja vaarantamisesta, jota on nuoria kohtaan tässä suojelun yhteydessä kohdistettu.

Nämä ovat hyvin pitkälle asenteellisia, näihin kannanottoihin liittyy myös usein tiedon puuttuminen.

Mutta kaiken kaikkiaan tämä ajatus, vähän klisheemäinen puhe metsärauhasta, käytännössä merkitsee sitä, että myönteiset, eri puolilla olevat hyvät tarkoitukset voitaisiin suunnata samaan maaliin yhteiseksi hyväksemme.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kiistämättä osa ns. luontoaktivisteista on sivistyneitä ja hyvää tarkoittavia ihmisiä, jotka ovat saaneet ihan myönteisen kulun luonnonsuojelussa aikaan. Mutta eivät nämä ole Suomen kuvaa millään tavalla maailmalla kirkastaneet, nämä liehuparrat, jotka kettinkien kanssa ovat koneisiin itsensä sitoneet. He ovat ehkä ensimmäistä kertaa luonnossa käymässä, kun katsoo, että he ovat suksiensa kanssa siellä, haaroittelevat televisiokuvassa, eivät edes suksilla pysy pystyssä. Nämä ovat samanlaisia tavoitteiltaan kuin Pentti Linkola, joka reppunsa kanssa matkusteli Keski-Euroopassa mustamaalaamassa Suomelle hyvin tärkeätä metsäteollisuutta.

Täytyy yhtyä ed. Takkulaan näissä näkemyksissä. Näiden toimintoja ei voi puoltaa, jotka suoraa toimintaa harjoittavat ja pyrkivät suomalaista metsäteollisuutta ja metsänhoitoa ulkomaille mustamaalaamaan. Sen sijaan ne, jotka ovat tehneet perusteellista, sivistynyttä työtä luonnon säilyttämisen puolesta, niitäkin on, varmasti ovat tässä asiassa eniten pystyneet tekemään. Ne, jotka ovat kettingillä itsensä sitoneet, ovat tietysti olleet näkyvillä. Nyt jotkut sitten toteavat, että nämä ovat olleet juuri niitä, jotka ovat saaneet aikaan positiivista kehitystä sekä luonnonsuojelussa Suomessa että kuvan antamisessa ulkomailla. Se on kyllä väärä näkemys, ed. Tiusanen.

Ed. R a s k (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ed. Tiusanen puhui aivan oikein niistä nuorista, jotka hyvillä ja oikeilla perusteilla haluavat suojella luontoa. Mutta hän jätti mainitsematta nämä toiset ns. luonnonsuojelijat, jotka vain tulevat Lappiin mukamas suojelemaan. Minä tulin kerran hillareissulta syvästä erämaasta Kessistä, ja silloin siellä Kessin rantamaisemissa oli ns. luonnonsuojelijoita nälkälakossa. Kun minä kävin puhuttelemassa heitä, niin eivät he olleet kovin kaukana edes käyneet, he olivat autolla saapuneet siihen katettuun kammiin siemailemaan mehua ja suojelemaan ja olemaan nälkälakossa Kessin metsien puolesta.

Olin miettinyt siellä hillassa, voiko luonnon puolesta olla nälkälakossa, sillä jos nälkälakkoon heittäytyy, silloinhan ei hoida itseään, ei omaa terveyttään. Silloin ajattelin, että ei luonnon puolesta oikeastaan nälkälakossa voi edes olla, koska silloin ei pidä itseään osana luontoa eikä hoida itseään. Kun minä tämän heille sanoin, eivät he kovin ystävällisesti minua katsoneet. Minä ehdotinkin heille, kun he olivat nuoria jostakin yliopistosta — en muista enää, mistä he olivat — että he tekisivät nälkäketjun eli olisivat vain muutaman päivän pienellä paastolla ja tällä tavalla saisivat julkisuutta sille asialle, jota he pitivät tärkeänä. Mutta eivät he ymmärtäneet ollenkaan minun ajatustani. Yksi näistä nuorista ilmoittikin myöhemmin, ettei tällaisessa yhteis-

kunnassa, jossa ei ymmärretä suojella Kessin metsiä, kannata koskaan työhön ryhtyä.

Ed. Jari K o s k i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Täytyi pyytää puheenvuoro, kun hämäläisenä myöhästyin vastauspuheenvuoropyynnössä silloin, kun ed. Pulliainen piti puhetta. Ed. Pulliainen käytti vaatimattomasta persoonastani niin kauniita sanoja, että täytyy ihan julkisesti kiittää näistä sanoista. Ajattelin, että taidan pyytää tänään sen puheen vielä ihan kirjallisesti. Se kädessä on mukava mennä kotiin taas Helsingistä. Luulen, että kun sen vaimolle näyttää, muutama ylimääräinen iltaloma taas irtoaa ensi viikolla tuonne kymppikerroksen suuntaan.

Mitä tulee kulttuuriin ja kulttuuriperinteeseen, täytyy sanoa, että kulttuuri on sen verran hieno ja korkealentoinen asia, että tällainen hämäläisen talonpoikaissuvun vesa ei kaikista kulttuurihienouksista mitään ymmärrä. Jonkin verran ymmärrän tätä hämäläistä talonpoikaiskulttuuria, jota olen koettanut opiskella, ja siinä mielessä puhuin myös maisemansuojelusta. Riippumatta siitä, mitä Le Monde kirjoittaa huomenna tai minä tahansa päivänä, olen sitä mieltä, että maisemansuojelu on mielestäni epämääräisesti määritelty tässä luonnonsuojelulaissa.

Ed. R o s e n d a h l : Arvoisa rouva puhemies! Ottaisin kaksi asiaa tässä vaiheessa esiin.

Toinen on tämä, minkä ed. Pulliainen otti esille, kun hän kertoi, että olen ehdottanut, että metsälain perusteluihin otettaisiin viittaus luonnonsuojelulain 29 §:ään, jossa säädetään suojeltavista luontotyypeistä. Valiokunta on tämän johdosta myöskin mietinnössään todennut, että on tarkoituksenmukaista, että suunnitelmallisesti talousmetsissä hoidettujen jalopuumetsien hoito ja kestävä käyttö voisivat jatkua siitä huolimatta, että säännöt ovat luonnonsuojelulaissa. Tyydyn siihen, että eduskunta hyväksyy sen, että luonnonsuojelulain 29 §:ssä säädetty kielto tehdä muutoksia tiettyihin luontotyyppeihin ei koskisi näitä metsätyyppejä siltä osin, kuin ne on hoidettu talousmetsinä jalojen lehtipuiden tuottamiseen. Nämä metsiköt pitäisi edelleen siis voida hoitaa edistävin hoitotoimenpitein.

Toinen asia on se, minkä ed. Kalli otti esille, eli vakuusasia. Poiketen hallituksen esityksestä valiokunta on yksimielisesti liittänyt lakiin uudistamista koskevan vakuusmenettelyn. Haluaisin korostaa sitä, että vakuuden käyttö olisi suppeampi kuin vastaava oli aikoinaan. Metsäkeskus voisi vaatia vakuuden asetettavaksi, jos sama henkilö olisi nimenomaan aikaisemmin uuden lain aikana laiminlyönyt uuden puuston aikaansaamisen samalla tilalla. Siis tällä on aika monta rajoitusta.

Kiinnitän huomiota siihen, että soveltamista harkittaessa on kiinnitettävä huomio laiminlyönnin vakavuuteen ja tapahtumasta kuluneeseen aikaan sekä nimenomaan siihen, tuliko laiminlyönti korjatuksi metsänomistajan omasta toimesta vai ei. Korostaisin sitä, ettei vakuutta pitäisi vaatia, jos laiminlyönnistä on kulunut yli viisi vuotta. Se, että eriävässä mielipiteessä myöskin esitetään samaa viiden vuoden määräaikaa, ei tarkoita sitä, että valiokunta edellyttäisi sitä vanhempia uudistamistoimenpiteitä huomioitaviksi vakuutta harkittaessa.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Asian käsittely keskeytetään.

2) Hallituksen esitys metsälaiksi sekä laeiksi kestävän metsätalouden rahoituksesta ja rikoslain 48 luvun 1 §:n 3 momentin muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 63/1996 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 18/1996 vp

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 18. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Asian käsittely keskeytetään.

3) Hallituksen esitys laeiksi työttömyysturvalain 25 §:n poikkeuksellisesta soveltamisesta ja työttömyysturvalain 22 ja 24 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 88/1996 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 32/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 32. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Lindqvist: Arvoisa rouva puhemies! Lipposen hallitus julisti tavoitteekseen puolittaa työttömyys ja tällä lupauksellaan perustelee rajut leikkaukset sosiaaliturvaan. Leikkaukset on toteutettu, mutta työttömyys ei ole juurikaan alentunut. Seurauksena on työttömien aseman kurjistuminen, erityisesti niiden, jotka ovat peruspäivärahan tai työmarkkinatuen varassa.

Esityksellään hallitus on ajamassa työttömät ahdinkoon vuosiksi eteenpäin muun muassa estämällä indeksitarkistuksen tekemisen usean vuoden aikana. Voimassa olevan työttömyysturvalain 25 §:n mukaan "jos maan yleinen palkkataso olennaisesti muuttuu, asetuksella on tarkistettava laissa mainitut sovitellun päivärahan suojaosan, peruspäivärahan ja lapsikorotusten markkamäärät palkkatason muutosta vastaavassa suhteessa".

Sosiaalivakuutuksessa vakiintuneen tulkinnan mukaan olennaisena palkkatason muutoksena on pidetty vähintään 5 prosentin muutosta. Työttömyysturvan markkamäärät on tarkistettu viimeksi pääministeri Esko Ahon hallituksen aikana. Vaikka sen jälkeen ansiotasoindeksi oli edelleen noussut, ei työttömyysturvaan tehty tarkistuksia tämän vuoden alusta. Hallitusryhmät torjuivat eduskunnassa vaatimuksemme tarkistuksen suorittamisesta.

Nyt ollaan jälleen samassa tilanteessa. Lipposen hallitus esittää lakia työttömyysturvalain 25 §:n poikkeuksellisesta soveltamisesta sekä työttömyysturvalain 22 ja 24 §:n muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta. Nämä esityksethän tarkoittavat sitä, että kaikista pienimmätkin työttömyysturvaetuudet ja työmarkkinatuki ovat vuonna 97 jääneet jo noin 10 prosenttia jälkeen ansiotason kehityksestä. Peruspäiväraha jää edelleen 118 markkaan päivässä, kun se tulisi korottaa 130 markkaan päivässä. Samoin jätetään tekemättä tarpeelliset korjaukset lapsikorotuksiin. Tässä yhteydessähän on syytä muistuttaa, että työmarkkinatuen lapsikorotukset ovat muutoinkin enää vain 40 prosenttia siitä, mitä ne olivat vielä Ahon hallituksen aikana.

Hallitus ei ole piitannut siitä sosiaalisesta hädästä, mikä koskee erityisesti pitkäaikaistyöttömiä ja heidän perheenjäseniään. Tiedossammehan on, että henkilöistä, jotka joutuvat turvautumaan kunnalliseen toimeentulotukeen, on yli puolet työttömiä. Tämä seikka osoittaa työttömien ensisijaisen sosiaaliturvan puutteellisuuden.

Hallitus ei piittaa myöskään siitä, mitä eduskunta on edellyttänyt. Eduskunta nimittäin on aikaisemmin edellyttänyt hallituksen huolehtivan siitä, että työttömyysturvajärjestelmässä siirrytään käyttämään indeksiä perusteena korjattaessa etuuksien markkamääriä. Mitään merkkiä tällaisesta kehittämistyöstä ei ole havaittavissa. Päinvastoin! Nykyisen käytännön mukaisetkin tarkistukset jätettäisiin poikkeusmenettelyn avulla tekemättä aina vuoteen 99 asti.

Samassa yhteydessä, kun eduskunta edellytti indeksijärjestelmän kehittämistä, se edellytti myös, että hallitus selvittää indeksileikkauksien vaikutukset työttömien asemaan ja ryhtyy asian vaatimiin toimenpiteisiin työttömien taloudellisen tilanteen parantamiseksi. Keskusta ei voi hyväksyä hallituspuolueiden ajamaa linjaa, joka merkitsee selvää eriarvoistumista kansalaisten välillä.

Työpaikkansa säilyttäneet ovat saaneet palkankorotuksia. Sen lisäksi he saavat verotuksessa kevennystä, jonka ulkopuolelle työttömät jätetään. On täysin kohtuutonta, että työttömyysturvan taso lukitaan ennalleen usean vuoden ajaksi, vaikka kaikki tutkimustulokset ja arkielämän kokemukset kiistatta osoittavat työttömyyden selvimmin johtavan kansalaisten välisen eriarvoisuuden kasvuun ja lisäävän kansalaisten syrjäytymistä.

Tämä esitys on Lipposen hallituksen kaikkein synkimpiä ja kurjimpia esityksiä. Vaikka olemme jo aamuyön tunteina paikalla, ne kansanedustajat, jotka ovat täällä, toivottavasti muistavat, kun nappia painetaan, että nyt on kysymys kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten etuuksista tehdyistä leikkauksista.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

ensimmäisen lakiehdotuksen 1 ja 2 §, johtolause ja nimike sekä

toisen lakiehdotuksen lakiteksti, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Hallituksen esitys laeiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta, kuntoutusrahalain 31 §:n poikkeuksellisesta soveltamisesta ja työntekijäin työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun huomioonottamisesta eräissä päivärahoissa

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 172/1996 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 33/1996 vp
Lakialoite 33/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 33. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta hallituksen esitykseen sisältyvien
ensimmäisen lakiehdotuksen 21 ja 23 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,
toisen lakiehdotuksen 1 ja 2 §, johtolause ja nimike sekä
kolmannen lakiehdotuksen 1—3 §, johtolause ja nimike.

Eduskunta yhtyy sosiaali- ja terveysvaliokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain 5 ja 5 b §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 173/1996 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö 34/1996 vp
Toivomusaloite 167/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 34. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 5 ja 5 b §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Hallituksen esitys laiksi yleisestä oikeusaputoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 120/1996 vp
Lakivaliokunnan mietintö 17/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 17. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Toinen varapuhemies: Asian käsittely keskeytetään.

7) Hallituksen esitys laiksi maakaaren voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 214/1996 vp
Lakivaliokunnan mietintö 18/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 18. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 2, 16 a ja 18 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Hallituksen esitys laiksi eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 206/1996 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 19/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 19. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

1 ja 2 § ja 1 §:n edellä oleva alaotsikko, 3 ja 4 § ja 3 §:n edellä oleva alaotsikko sekä 5 ja 6 § ja 5 §:n edellä oleva alaotsikko ja 1 luvun otsikko,

7—12 § ja 2 luvun otsikko,

13 ja 14 § ja 3 luvun otsikko,

15—22 § ja 4 luvun otsikko,

23—27 § ja 23 §:n edellä oleva alaotsikko, 28—31 § ja 28 §:n edellä oleva alaotsikko, 32 § ja sen edellä oleva alaotsikko, 33 ja 34 § ja 33 §:n edellä oleva alaotsikko, 35—37 § ja 35 §:n edellä oleva alaotsikko, 38 § ja sen edellä oleva alaotsikko sekä 39 § ja sen edellä oleva alaotsikko ja 5 luvun otsikko,

40 § ja sen edellä oleva alaotsikko, 41 ja 42 § ja 41 §:n edellä oleva alaotsikko, 43 § ja sen edellä oleva alaotsikko, 44 § ja sen edellä oleva alaotsikko sekä 45 § ja sen edellä oleva alaotsikko ja 6 luvun otsikko,

46 ja 47 § ja 46 §:n edellä oleva alaotsikko sekä 48 § ja sen edellä oleva alaotsikko ja 7 luvun otsikko,

49—51 § ja 49 §:n edellä oleva alaotsikko, 52 § ja sen edellä oleva alaotsikko, 53 § ja sen edellä oleva alaotsikko, 54 § ja sen edellä oleva alaotsikko, 55 § ja sen edellä oleva alaotsikko, 56 § ja sen edellä oleva alaotsikko, 57 § ja sen edellä oleva alaotsikko, 58 § ja sen edellä oleva alaotsikko, 59 ja 60 § ja 59 §:n edellä oleva alaotsikko sekä 61 § ja sen edellä oleva alaotsikko ja 8 luvun otsikko sekä

62—64 § ja 9 luvun otsikko,

johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Hallituksen esitys laiksi maaseutuelinkeinotilastoista

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 188/1996 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 20/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 20.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

10) Hallituksen esitys laeiksi yhteismetsälain muuttamisesta ja yhteismetsäosuuksien lunastamisesta annetun lain kumoamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 205/1996 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 21/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 21.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

11) Hallituksen esitys laiksi kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 195/1996 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 22/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 22.

Keskustelu:

Ed. H. Koskinen: Arvoisa rouva puhemies! Korjaan aluksi edellisellä kerralla asiasta puhuessani tekemäni virheen. Silloin sanoin, että Maanmittausinsinöörien Liitto ja Maanmittaushallinnon diplomi-insinööriyhdistys hyväksyvät esityksen pitkin hampain. (Ed. Aittoniemi: Huomasin, että ne eivät hyväksy yhtään mitään!) — Ne eivät hyväksy minkäänlaisin hampain tätä esitystä.

Maanmittaushallinnon diplomi-insinöörit pitävät erityisesti asianosaisten oikeussuojan vuoksi tärkeänä, että kiinteistön muodostamislain 5 §:n tarkoittamassa toimituksessa on toimi-

tusinsinöörinä aina maanmittausalan diplomiinsinööri. Kysymys on lohkotilan vapauttamisesta kiinnityksestä arviointiin perustuvan harkinnan nojalla. Olen MHDY:n kanssa samaa mieltä, että asianosaisten oikeussuojaa ei saa vaarantaa käyttämällä toimitusten tekijänä henkilöitä, joilla ei ole tehtävän vaatimaa pätevyyttä. Kuitenkin katson, että maanmittauslaitoksen kokemuksen ja näkemyksen mukaan myös teknikkotyövoiman käyttäminen lainkohdan tarkoittamissa lohkomistoimituksissa on perusteltua. Näin sen kokee myös maa- ja metsätalousvaliokunta.

Lopuksi yhdyn lämpimästi valiokunnan näkemykseen, kun se ehdottaa harkittavaksi: "Olisiko kiinteistötoimituksen toimivalta- ja menettelysäännöksiä laajemminkin uudistettava niin, että vaikeaksi tai tulkinnanvaraiseksi osoittautunut asia voitaisiin nykyistä joustavammin siirtää kesken toimituksen pätevämmän virkamiehen ratkaistavaksi."

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Jos käsitin oikein ed. H. Koskisen puheenvuoron, niin hän lähti siitä, että näissä toimituksissa pitäisi olla diplomi-insinööri. Minä tunnen jonkin verran maanmittausalan henkilöitä ja tunnen myös eräitä teknikoita ja he ovat huippupäteviä työssään. Ei siinä auta se, on siinä edessä DI tai on siinä teknikko. Jos henkilö osaa todella tehtävänsä käytännön sanelemana, niin hän pystyy tekemään minkälaiset tehtävät hyvänsä. Jos minä oikein käsitin, niin tämä on tietynlaista reviirin varjelua.

Ed. H. Koskinen: Arvoisa puhemies! Minä yhdyn tässä maanmittauslaitokseen, joka on harkinnut, että teknikkotyövoima pystyy nämä tekemään ja siinä mielessä olen ed. Aittoniemen kanssa aivan samaa mieltä. Mutta ymmärrän myös, että jokainen omasta reviiristään pyrkii pitämään huolta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

12) Hallituksen esitys laiksi omaisuuden lunastuksesta puolustustarkoituksiin

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 224/1996 vp
Puolustusvaliokunnan mietintö 2/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on puolustusvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

13) Hallituksen esitys arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain muuttamisesta ja muuksi kansallisen arvopaperikeskuksen toteuttamista koskevaksi lainsäädännöksi

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 192/1996 vp
Talousvaliokunnan mietintö 23/1996 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 23.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään perjantaina kello 13.

Täysistunto lopetetaan perjantaina 29 päivänä marraskuuta kello 1.18.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen